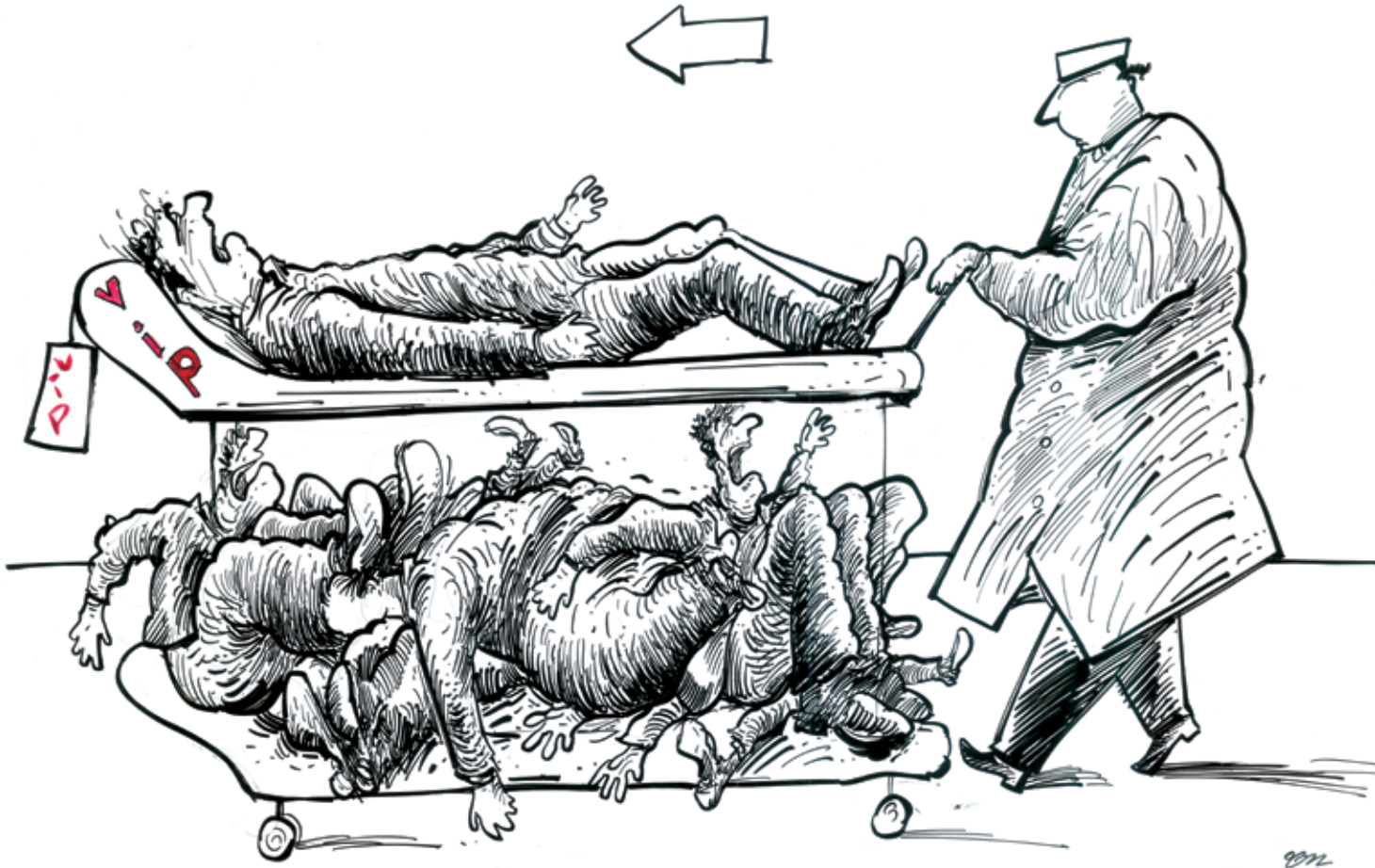

DOKU

~ hayata dokunan dergi ~

Sayı:2 • Haziran 2008

Sağlıkta VIP Devri

İçindekiler

Ellerimizi Hazırlayalım! ..... 1 <i>DOKU</i>	SİR ..... 18 <i>Selamet Demir, Antalya TÖK Dönem 5</i>
Görünenin Ardındakiler ..... 2 <i>Melda Pelin Yargıç, Ankara TÖK Dönem 4</i>	Deniz ..... 18 <i>Duygu Tuncel, Cerrahpaşa TÖK Dönem 2</i>
Yaptıklarımız, Yapabileceklerimiz... ..... 3 <i>Erdem Erkoyun, Antalya TÖK Dönem 5</i>	Çocukluğum ..... 19 <i>Duygu Tuncel, Cerrahpaşa TÖK Dönem 2</i>
Bir Sağlık Taraması ya da Alan Araştırması denemesi: Ayazma ..... 4 <i>Ekrem Çelik, Cerrahpaşa TÖK Dönem 3</i>	Yağmurla Gelen ..... 20 <i>Deniz Eyice, Cerrahpaşa TÖK Dönem 3</i>
Her Şeye Rağmen Bayram ..... 8 <i>Ersin Baltacı, Marmara TÖK Dönem 2</i>	Herşey Birden Oldu ..... 21 <i>Şafak Eray, Cerrahpaşa TÖK Dönem 4</i>
Örgütlenmede İnsan Faktörü ..... 9 <i>Faruk Aydoğdu, Van TÖK</i>	Mizah 22
Geleneksel Yaklaşımlara Son ..... 10 <i>Ayşegül Üzen, Diyarbakır TÖK Dönem 3</i>	Tekelleşme ve Medya ..... 23 <i>Onur Bucağıkıran, Marmara TÖK Dönem 2</i>
Orda Bir Ben Var Uzakta ..... 11 <i>Zerrin Yıldırım, Adana TÖK Dönem 3</i>	Güzelliğin ve Bilgeliğin Vücuda Gelmiş Hali: HYPATİA ..... 24 <i>Önder Küçük, Cerrahpaşa TÖK Dönem 3</i>
İnsan Onurunu Seçenler İçin Bir Örnek: “Metin Bakkalcı” ..... 12 <i>İbrahim Fuat Akgül, Ankara TÖK Dönem 3</i> <i>Mustafa Karakurt, Hacettepe TÖK Dönem 2</i>	68’lerden Bir Hikaye: Devrimci Gençlik Köprüsü ..... 26 <i>Zeynep S. Varol, Çapa TÖK</i>
Hakikatin Dilediği ..... 16 <i>Ersin Baltacı, Marmara TÖK</i>	Taksim’den Gelip Geçenler ..... 28 <i>Gökhan Alıcı - Murat Özakdaş, Edirne TÖK</i>
Gerçek ..... 17 <i>Ömer Sezer, Van TÖK</i>	Sorumlu Sendikacılık ..... 29 <i>Onur Kubilay, Antalya TÖK Dönem 3</i>
	Türk Tabipleri Birliği - Tıp Öğrencileri Kolu 2006–2008 Dönemi Değerlendirmesi 30

Yayın Kurulu: Haydar Altunöz, Antalya TÖK Dönem 5
İbrahim Fuat Akgül, Ankara TÖK Dönem 3
Önder Küçük, Cerrahpaşa TÖK Dönem 3

DOKU’da yayınlanmasını istediğiniz ürünlerinizi ya da dergimiz hakkında ki görüş ve önerilerinizi dokudergi@hotmail.com adresine gönderebilirsiniz

TTB Tıp Dünyası Gazetesinin ekidir. 2 ayda bir yayınlanır.

Basımcının İletişim Bilgileri ve Basım Yeri

Matus Basımevi Reklam ve Yayın Ticaret Ltd. Şti. Tel: (0.312) 395 95 96
Adres: İvedik Organize Sanayi Matbacılar Sitesi 558. Sok. No: 2 Yenimahalle - Ankara
Vergi Dairesi: Yenimahalle - Vergi No: 613 046 2266 - Ticaret Sicil No: 64/1828, Basım Tarihi: 14.06.2008

Ellerimizi Hazırlayalım!

Foto: İlkay Eren, Antalya TÖK

Yorucu bir yılın ardından, fırtınalı bir kış atlatarak yaz mevsimini karşılıyoruz. Yorgunluğumuzun sebebi bir değil; sıkıştırıla sıkıştırıla mengeneyle dönen eğitim sistemi içinde sınıf geçmek; sağlık hakkımız için alanlara çıkmak, yoksul mahallelerde sağlık taramaları yapmak, bunlar yetmezmiş gibi desteğini her daim yanımda, nefesini ensemizde hissettiğimiz üniversite yönetimlerince önümüze sürülen son derece yaratıcı engelleme yöntemlerini aşarak etkinlikler, sempozyumlar düzenlemek, illerimizin sınırlarını aşarak Bahar Okul'larına katılmak genç bedenlerimiz hayli yoruyor doğrusu.

Üstelik sokaklarda ki, kampüslerde ki hareketliliğin arttığı bir yılı geride bıraktığımız düşüncecek olursak, yükümüz kat kat fazlaydı. Uzun bir aradan sonra ülkemizde grevlere, iş bırakmalara, kantin ve yurt boykotlarına tanık olduk. Sağlık alanında tamiri imkansız zararlar verecek alt üst oluşları, yıkımları seyrettik (ama seyirci kalmadık!). Bizim dediğimiz üniversitelerimizin içine kadar girip üzerimize kurşun sıkan caniler gördük. Hepsisi de yaşamın nabzının attığı, dakikalar, saatler, günlerdi ve biz de mutlaka içinde yer almalıydık.

Tek başımıza bunca işe yetişmek mümkün olmazdı belki ama birlikteyken yapabileceklerimizin farkına varınca ve Türkiye'nin dört bir yanında ki tıp fakültelerinde var olunca; hayatı ilgilendiren her şeyde biz de vardık diyebiliyoruz, gelecek yıllarda da olacağız.

Tarihiyle hesaplaşmayan toplumlar aynı karanlık anları tekrar tekrar yaşamaya mahkumdurlar. Newroz kutlamalarında ortaya çıkan acı kareler bunlardan bir kaçıydı. Geçtiğimiz ay Aksaray'da 11.000 kişinin yakalandığı ishal salgınını izlerken yine yakın tarihimizden tanıdık bir yüzle karşılaştık. Belediye Başkanı elinde tuttuğu bir bardak suyu “şebeke suyumuz temiz,

bakınız ben içiyorum” diyerek kameraların önünde içiyordu. Yaklaşık yirmi yıl öncesinde yine bir “yetkili kişi” elinde ki bir bardak çayı “bakın bana bir şey olmuyor” diyerek içmişti. Ama dramatik biçimde kötülere bir şey yapmayan radyasyonlu çay, binlerce Karadenizli gibi Kazım'ı alıyordu aramızdan bir Haziran sabahı. Nasıl oluyor da yöneticiler sağlığını, geleceğimizi böyle pervasızca gözden çıkarabiliyor diye düşünenlere cevabı; aynı zihniyetin Başbakan'ı “ayaklar baş olursa” diyerek vermiş oldu. Halkını ayak takımı olarak gören bir ideolojiden, halkın sağlığını, eğitimi, refahını gözmetmesi beklenemez. Bu yüzden biz olabildiğince halkçı olabildiğince halkın içinde ve onların sorunlarıyla, talepleriyle iç içe olmalıyız.

Haziran ve Temmuz ayları üzücü aylardır bizler için, pek iyi hatırlanmazlar. Yitirilen aydınlık, yitirilen aydınlığımız, yakılan umutlarımız.

Fakat öylesi bir zamanda yaşamak düştü ki bize; tam da “vaktimiz yok ölülerimizin matemini tutmaya” denilecek çağdayız. Görmeye gücü olanlar ve değiştirmek için dokunacak cesareti kendinde bulanlar fark ediyorlardı etraflarında olanı biteni, hareketi, kıpırdanmayı. Ve durup beklemek için zaman yok. O güzel insanları anmak için, yolumuzun üstünde ki taşları kaldırmak için elimizi taşın altına koymanın zamanı geliyor.

Daha görecektir güzel günler, söylenecek sözler var. Nazım Usta'ya kulak verelim; çünkü *en güzel çocuk doğmadı henüz, birlikte söyleyeceğimiz en güzel türküyü, henüz söylemedik.*

Gelecek dönem görüşmek üzere. İyi tatiller. ■

Görünenin Ardındakiler

Melda Pelin Yargıç
Ankara TÖK Dönem 4

Tıp fakültelerinin üç temel görevinden biri olan eğitim, belki de içlerinde en arka planda kalanı. “Hasta görmek” ya da araştırma ve yayın yapmak gibi somut faydaları olmadığı için olsa gerek fakültelerde eğitim görevleri pek çok öğretim görevlisi tarafından angarya olarak görülmektedir.

Tıp eğitiminin angarya olarak görülmesi bile, bu yazının konusu olan “tıp eğitiminde gizli müfredat”ın bir parçasıdır. Kişinin bir deneyimden edindiği, çoğunlukla sözsüz, kaynağı unutulduktan sonra dahi kalıcı olan mesajlar bütünü olarak tanımlayabileceğimiz gizli müfredat, kendimize modeller seçerek ve onları örnek alarak ilerlediğimiz hekim olma yolunda büyük öneme sahiptir. Tıp eğitimi-bilişimi anabilim dallarının düzenlediği ders programları ve sınavları içeren açık müfredatın dışında, bir de günlük akışın bizlere “öğrettiği” gizli bir müfredattan söz ediyoruz.

Gizli müfredat, bir fakültenin fiziki yapısından ders programına, hasta başı vizitlerinden öğrenciyi hiç de ilgilendirmiyormuş gibi görünen asistan-hoca ilişkilerine, hasta yatışlarının nasıl yapıldığından, hocaların çalışma saatlerine kadar her yerde ve her şeydedir. Bu konuda farkındalık kazanılmadığı durumda nasıl hekimler olacağımızı derinden etkileyen gizli müfredat, denebilir ki fakültenin her bir hücresine sinmiştir ve bizi değiştirip dönüştürmektedir. Gizli müfredat da aslında günlük olan her şey gibi ideolojiktir ve fakültelerimizde egemen sistemin ideolojisini yansıtmakta, desteklemekte ve yaygınlaştırmaktadır.

Birkaç örnek üzerinden gizli müfredatın bize neler söylemek istediğine, başka bir deyişle, bizi nelere karşı duyarsızlaştırmaya çalıştığına bir bakalım. “Böyle gelmiş, böyle gider”in arkasına sığınmak ve kliniğe yeni geçen bir öğrenciyi hastane işleyişine ait “rutin işlemler”in bilgisine yüksek dozda maruz bırakmak duyarsızlaştırma operasyonunun önemli taşlarındandır. Hastanelerde özel odaların, ya da “hoca hastası” kavramının bulunmasını ele alalım. Sağlığın özelleştirilmesinin teorik olarak savunulmasına hiç de gerek kalmadan, bu kavrama maruz kalan öğrencilerde “parası olanın daha iyi bir

sağlık hizmeti, daha rahat bir oda, daha fazla ilgi ve güler yüz görme hakkı vardır.” fikri oluşmaktadır. Ya da en azından bunun yaygın olduğu, dolayısıyla tepki gösterilmesi gerekmeyen sıradan bir hal olduğu düşünülecektir. Burada hiç düşünmeyen, sorgulamayan, pasif bir kitleden bahsetmediğimiz farkındayım, tam da bu yüzden gizli müfredatın gücü kişileri olaylara ve hallere karşı duyarsızlaştırmaktan geliyor. Belki üzerine düşünüp tartıştığında aksi fikirleri savunacak pek çok kişi, günlük akışın içinde olup biteni içselleştiriyor ve nereden öğrenildiği çok da hatırlanmayan bu tutumlar yeni nesil hekimlerin duruşlarını belirliyor. Adım adım sağlık sistemine sızmış olan ve artık önü alınamaz bir şekilde sağlık sistemini çürüten özelleştirmeler biraz da bu şekilde bir duyarsızlaştırma ile tıp öğrencileri arasında büyük bir kesimde sükûnetle karşılanmıştır.

Benzer örnekleri kurum politikalarını, ya da kaynakların ne şekilde kullanıldığını incelediğimizde de görebiliriz. Örneğin fakültelerimiz nelerle öğünüyor? Uzmanlık sınavlarından en yüksek puanları alan mezunlarıyla mı yoksa pratisyen ya da uzman hekimlik olsun, fark gözetmeden işini severek ve ilgiyle yapan mezunlarıyla mı? Kaynaklarını ne yönde kullanmayı tercih ediyor? Özel odaları güzelleştirmek için mi yoksa hastanenin eksiklerini tutarlı bir şekilde tespit edip önceliklerine göre gidermek, eğitim olanaklarını zenginleştirmek için mi? Fakültelerimizde yükselmek için kişiler tanımlı görevleri dışında neleri yapmak durumunda kalıyorlar? Bunlar ve benzeri soruların yanıtları içimize işleyen ve hekimlik anlayışımızı oluşturan pek çok tutumu gün ışığına çıkarıyor ve değerlerimizi gözden geçirmemize neden oluyor. Ya da ben öyle olacağını inanıyorum.

O olup bitenden habersiz bir nesilden şikayet edilir hep, belki de olup biteni kenardan gözlemekten korkmalıyız asıl. O olup bitenin nedenini düşünmek, bunun nasıl bir bütünüün parçası olduğunu görmeye çalışmak ve başka nasıl olabileceğine dair kafa yormak, her şeyden önce çevremize sıfırdan bakmayı öğrenmek ve “kanıksamamak” bence önü en açık yol gibi görünüyor. ■

Yaptıklarımız, Yapabileceklerimiz...

*Erdem Erkoyun
Antalya TÖK Dönem 5*

Beş yıldır tıp fakültesinde öğrenciliğime devam etmeme hala şaşıyorum. Şaşıma frekansında bir değişme yok, birinci sınıfta da üçüncü sınıfta da aynı düzeyde şaşıyordum.

Tıp fakültesinde öğrenci olduğuma şaşırdığım kadar insanların nasıl dal seçtiklerine de şaşıyorum. Uzmanlık için dal seçiminin kritik bir karar olduğunu ve titizlikle seçilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Geçen yıl hiçbir şey yapmadığıma karar verip boş zamanımı bu konuyu araştırarak geçirmek istedim. Uzman hekimlerin nasıl bölüm seçtiklerine dair başta ABD olmak üzere dünyada birçok araştırma yapıldığına emindim. Sanırım herkes şu sözleri derslerde duymuştur:

“Çocuklar bu konuda Türkiye’de yapılmış araştırma yok, biz de ABD’nin verilerini kullanıyoruz.”

Pubmed^(*) ve diğer veri tabanlarında yapılan taramada haklı olduğumu gördüm. Trinidad’dan bile sonuç vardı; ama Türkiye’den yoktu. Bunu yapacaktım, benzer bir araştırmayı yapıp, bir dergide yayınlamaya çalışacaktım.

Öğrenci Bilimsel Araştırma Kulübü’ne akademik danışmanlık yapan öğretim üyesinin bu konuda bana yardımcı olabileceğini düşündüm. Kendisi araştırma konusu için çok zamanını harcadı, destek oldu. Araştırmayı yalnız yapmam zordu, iki tane harika yardımcı buldu. Onların da bolca zamanını çalarak 108 tane klinisyen araştırma görevlisiyle anket yaptık. Araştırma görevlileriyle anket yapmak zor; güç bela otururken yakaladığımız araştırma görevlisine beş sayfa anket sunup, derdimizi anlatıp doldurmasını istemek kolay olmadı. Ama kesinlikle çalışmamızın en keyifli dönemi bu kısmıydı. Aynı zamanda benim en aceleyle başlattığım safhasıydı da. Çünkü literatürü yeterince taramamıştım.

Anketleri doldurttuktan sonra veri girme

dönemi için beklememiz gerekiyordu çünkü iki bütünlemem vardı. Bir hafta SPSS’le boğuştuğuktan sonra, konuyla ilgili deneyimi olan öğretim üyelerinin desteğiyle analizler hazır, veriler elimizdeydi. Sonuçta bulduğumuz şey, araştırma görevlilerimizin %50’den fazlasının pratisyen hekim olmamak için bir uzmanlık dalını seçmiş olduğuydu. Ne kazanılabilecek para, ne uzmanlık dalının toplumdaki itibarı, ne çalışma saatlerinin azlığı o kadar anlamlı sonuç vermiyordu.

Artık veriler elimizdeyken bir giriş ve tartışma bölümü de yazıp bilimsel dergilere gönderme zamanı gelmişti. İşte burada literatürü eksik tarayarak ne denli büyük bir hata yaptığımı anladım. Çünkü Kanada’dan okuduğum bir makale nerdeyse bizim sorduğumuz sorularla aynı soruları içeriyordu ama güzel bir tasnif yapmıştı sorulara. Bu araştırmayı göz önünde bulundurduğumda benim bunca insanın vaktinden çalarak yapmaya çalıştığım araştırma havada salınıp nereye konacağını bilemeyen bir tüyden farksızdı.

Bu yazıyı yazmamın sebebiyse gerekliliğine sonuna kadar inandığım bu tür araştırmaların birileri tarafından yapılabilmesini sağlamak. Niye Türkiye’de böyle bir çalışma yapılmamış olsun? Ya birilerinin aklına gelecek başka bir çalışma, neden yapılmasın? Hem sosyal içerikli tıbbi araştırmaların maliyeti çok düşük, laboratuvar gereksinimi yok, hem de bizlerin bunları yapabilecek kadar zamanı var.

Bu araştırmamızı eksiklerinden ötürü bir başarısızlık öyküsü gibi aktarmış olsam da yöntembilimsel açıdan bir eksiği olmadığı için yayınlama umudumuz var. Umarım vaktini aldığım onca insana bir karşılık sunabilirim. ■

(*) Pubmed: Tıp alanında yayınlanmış makalelerin yer aldığı oldukça zengin bir veritabanı.

Bir Sağlık Taraması ya da Alan Araştırması Denemesi

Ayazma

Ekrem Çelik
Cerrahpaşa TÖK Dönem 3

İstanbul'un çok sayıdaki mahallelerinden biri olan Ayazma, Küçükçekmece belediyesine bağlı dağlık taşlık bir gecekondu mahallesidir. Öncelikle hem mesafesi hem de yaşam tarzı itibarıyla İstanbul'a bir hayli uzaktır. Bilmeyenler için, yeni yapılan bilmem kaç bin kişilik Olimpiyat stadının arkası diye tarif edilir.

Mahallenin içinden stadyuma doğru baktığınızda bu yapının hem büyüklüğü hem de çevreyle alakasızlığı açısından, muazzam görüntüsüne rağmen biraz eğreti durduğunu düşünürsünüz. Gerçi yapıyı tamamlayanlar sonrasında Ayazma için eğreti durduğunu söylemişler. Öyle ki şampiyonlar ligi final karşılaşması Milan-Liverpool maçı oynanacağı zaman, Ayazma ve çevresindeki mahallelere o gün boyunca dışarı çıkmamaları ve hayvanlarını otlatmamaları söylenip, gece de yine çevre düzenlemesi adına evlerinin ışıklarını söndürmeleri istenmiş. Bu dağınık gecekonduyu Avrupalı misafirlerinden saklamak isteyen yetkililer zabıta ve polisle bir nebze burayı kontrol etmiş, gece ise mahallelerin ışıklarını toptan kesip, bu ışık kirliliğine kendilerine göre bir çözüm getirmişler.

Sonrasında Kentsel Dönüşüm Projesi kapsamına alınıp müdahale edilmek istenen mahallede bir direniş olacağını da önceki tecrübelerinden biliyorlarmış. Mahalle sakinleri mahallelerini ilk kurdukları vakit evet birçok zorluk yaşamışlar ama sonrasında kendi düzenlerini kurmuşlar. Çocuklarını okula göndermişler. İş sahibi olup asgari ücretin altında olan 350-400 ytl ücretle de olsa çalışmaya başlamışlar. Sağlık güvenceleri olmasa da sağlık ihtiyaçlarını bir şekilde gideren sağlık ocağını bir şekilde kurdurmuşlar. Mahallenin genişleyip kalabalıklaştığı dönem ise 90-95 yılları arasına denk gelir. Devletin yine bir düzenleme kapsamında, Doğu ve Güneydoğuda panzeri, topu, tüfeği ve korucusuyla zamanında yaptığı bu yer değiştirme işlemi, göç eden halkın kendine ta İstanbullarda da olsa yeni bir yerleşim yeri yaptığını gösterir.

Göç eden ailelerin arasında 2000'den sonra göç eden ailelerde var. Bunlar bu sınıflandırmanın dışında kalıyor. Çünkü zorla göç ettirilmemişler. Kendilerine sorduğumuzda ise; köydeyken zaten artık hayvancılık

yapamadıklarını, yaylalara güvenlik nedeniyle çıkamadıklarını, tarım gelirinin de giderine denk düştüğünü, kaymakamlık, yardımları için hükümet konaklarında zaman geçirmektense buraya gelip civarda görülen tekstil fabrikalarında, atölyelerinde çalışmayı uygun gördüklerini anlatıyorlar.

Bizim gittiğimiz zamanlarda hane bireylerinin çalışanları işte oluyordu. Geriye ise yalnız çocuklar, kadınları ve yaşlı erkekler kalıyordu. Genç kız ve erkeklerin okula gitmeyenleri civardaki fabrikada çalışıyorlardı.

Mahalleye gitme fikrini ilk tartıştığımızda zemheri ayındaydık. Daha öncesinde GÖÇ-DER'in bir projesi olarak hayata geçirilen sağlık ocağı ve Sınır Tanımayan Hekimler Derneği'nin ilaç desteği ile mahalle halkı temel sağlık hizmetlerinden faydalanabiliyordu. 2005 yılında başlayan bu projeye Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Halkbilim Kulübü'nden öğrenciler de destek veriyordu. Projenin başından itibaren yer alan Çocuk Hastalıkları Uzmanı Dr. Oya Çetinkaya ile görüşme fırsatı bularak, TÖK olarak mahallede çocuklara yönelik yapılan sağlık taramalarına dahil olmak istediğimizi belirttik. Oradaki çocukların geçen haftaki yıkımdan sonra hastalandıklarını ve aralarında yeni doğan bebeklerin olduğunu öğrendik. Cumartesi günü sabahın erken saatlerinde oraya vardık ve önceden var olan Göç-Der binasının, mahallenin sağlık ocağının yıkıldığını, dozerin girebildiği tüm sokakları yıktığını, yalnızca

kanal sularının aktığı dere nedeniyle ulaşamadığı 5 tane hanenin yıkılmadığını gördük. Geri kalan halkında yıkımlardan kalan tahtaları kontrplaklarla kendilerine çadır ve baraka kurduklarını ve mahallede kalmaya devam ettiklerini anladık.

Oya Hanım gelene kadar haneleri dolaşmaya ve hastaları muayene etmeye başladık. Sağlam kalan daha doğrusu çatısı olan bu evlerde yalnızca kötü durumda olan hastalar ve yeni doğum yapmış kadınlar çocuklarıyla beraber kalıyordu. Yalnızca hasta olan çocuklara bakıyorduk ve büyükleri muayene edecek kadar zamanımız yoktu. İlk elememizi yapmıştık çünkü çocuk hastalara bile son teşhisi koymak için Oya Hocayı beklemek zorundaydık. İntörn olan iki arkadaşımız olmasa bizler henüz klinik tecrübeden yoksunduk. Bildiklerimizi sınavacak ortamı yakalamıştık, ama bilgimiz ve deneyimimiz yokmuş en azından bunu fark ettik.

Burada kendimize bulduğumuz bir rehberle beraber diğer çadırlara doğru yürüdük. Bu mahalle sakininden olan biten hakkında biraz bilgi sahibi olduk. Bundan yedi gün önce sabah 4-5 sıralarında polis baskınıyla uyanıp evlerinden çıkartıldıklarını ve yıkıma başladıklarını anlatıyor. Kentsel Dönüşüm mağduru olan bu mahallenin tapulu arsa sahipleri,

hazine arazisi üzerine ev yapanlar yani ev sahipleri de olmak üzere kiracılarda mağdur olmuş. Belediye iki yıl önce mahalleliyi çıkartamayacağını anlayınca bunlara daire vereceklerini söylemiş. İlkın yalnızca ev sahiplerine gelmiş bu öneri. Sonrasında kiracıların sayısının çok daha fazla olması üzerine kiracıların bir kısmıyla da bu anlaşmayı yapmış. Bezirganbahçe adı verilen yeni toplu konutların yapıldığı semtteki konutların aylık taksitlerini de ödeyemeyecek olanlar ise buna baştan karşı çıkmışlar. Belediye bu ailelere de ilk altı ay boyunca ödeme yapmamaları sonrasında da kira öder gibi ayda 400 ytl ye konut sahibi olacaklarını söylemiş. Çözüm gibi görünen bu teklife de mahalle sahipleri başta karşı çıkmış, çünkü şu anda oturdukları ve 70 ve 100 ytl arasında kira ödedikleri bu gecekonduların aylık kirasını evet çalışarak bir şekilde ödüyorlarmış ama 6 ay sonra bu konutlarınkini ödeyemeyeceklerini biliyorlarmış. Nitekim bu teklifi kabul edip mahallelinin deyişiyle 'direnişi kıran' ve Bezirganbahçe'deki konutlara yerleşen torpilli ev sahipleri ve bedelsiz olduğu söylenip kandırıldıktan sonra oraya yerleştirilen kiracıların da artık mağdur olduklarını, belediye tarafından borçlandırılıp borçlarını ödeyemeyenlerinde teker teker yeni konutlarından çıkarıldığını görmüşler.

Çadırlara yetiştiğimizde Oya Hanımla beraber iyi bir sağlık ekibi sayılırdık. Öncelikle çadırları tek tek dolaşamayacağımızı anlayınca bir tane barakayı boşaltıp oraya yerleştik ve gelenleri orada toplayıp tedavi etmeye başladık. Eksiklerimizin sınırı yoktu. Öyle ki boğaz muayenesi yapmak için yanımızda kaşık bile getirmemiştik. Bir tane çay kaşığıyla tüm çocukların muayenesini yapmak zorunda kaldık. Fotoğrafta görülen çay kaşığı ağızdan ağza dolaşmak zorundaydı. Işık kaynağı olarak da bir arkadaşımızın feneri olan Nokia 1100cep telefonundan faydalandık. Steteskoplarımız yeterli sayıdaydı ve akciğer muayenelerinde duyduğumuz patolojik sesleri hem birbirimize dinlettiriyor hem de kesin teşhis için Oya Hocaya dinletiyorduk. Çocukların neredeyse hepsi hastaydı ve şikâyetleri benzerdi. Öksürük, ateş, boğaz ağrısı şikâyeti olan çocuklarda pnömoni, gribal enfeksiyon, tonsilit, farenjit gibi solunum yolları enfeksiyonları teşhisleri koyup reçeteler hazırlıyorduk. Bir de özellikle 3 yaşına kadar olan çocukların hemen hepsinde, mahallede aynı çeşmeden taşınan suyu içmeleri sebebiyle enterit olduklarını diare, kusma ve ateşlerinin olduğunu gördük. Sağlık ocakları yıkıldıktan sonra sağlık yardımı alamamışlardı ve bir arada aynı çadırlarda yaşadıklarından ve soğukta uzun süre kalmalarından dolayı hepsi hastalanmışlardı. Reçeteleri kendi adlarına yazıp, Kasım'ın oğlu Barış, Latif'in kızı Gurbet vb. diye not ettikten sonra ilaçlarımızı göndereceğimizi söyledik.

Bu kadar eksiklikle oraya gitmek dezavantajlarımızı arttırmıştı. En azından pansuman ve yara temizliği için malzemelerin olduğu küçük bir çanta götürüp bir iki tane yarayı pansuman edebilirdik. Çocuklardan 7 yaşında olan bir tanesinin kulak kepçesinin yırtılmış olduğunu gördük. Kendisine niye olduğunu sorduğumuzda, baskının yapıldığı sabah polisin aileyi dışarı çıkarırken nazik davranmadığını anladık. Çocuğun kulak kepçesini koparırcasına çekmişlerdi. Zaten muayeneleri yaptığımız barakada yaşayan 5 yaşında bir kız çocuğu biz ordayken hiç yanımıza yaklaşmadı. Annesi baskın günü babasını gözaltına almalarından beri böyle olduğunu babası bırakıldıktan sonra da mahalleye gelen yabancı gördüğü insanlardan kaçtığını, onları polis sandığını anlattı. Biz barakadan çıktıktan sonra ancak tekrardan içeri girebildi. Oradan ayrılmaya yakın, mahallelinin minnettar tavırlarının yanında, bir iki tane yetişkin neden kendilerini muayene etmediklerini, kendilerinin de hasta olduklarını söylediklerini duyduk. Onları da gönüllerini hoş etmek için muayene ettik ama çocuk doktoru olan Oya ablaya göstermediğimizden reçete yazamadık.

İlaçların temin edilmesi konusunda biz öğrenciler neredeyse işlevsizdik. Oya abla ve Cihan abla(Baysal) bu konuyu hallettiler. Süreci az çok tahmin ediyorsunuz. Sağlık karnesine yazdırma, kaşeleme temin etme işlerini kendileri tamamladı. Büyük bir özenle 3 gün içerisinde mahallede dağıtılmak

üzerine not yazıp gönderdiler. Bir hafta sonra birkaç arkadaşımız oraya tekrardan gidip yeni doğanlardan birindeki göbek granülomunu yakmak ve yarası olanları muayene etmek üzere çocukları bulup tedavi ettiler. Yine koltuk altı lenf nodu bir hayli şişmiş olan 1,5 yaşındaki bir çocuğun lenf bezi, Oya ablanın Çapadaki doktor arkadaşları aracılığıyla alındı. Lenfoma şüphesi olması nedeniyle patolojiye gönderildi.

Ayazma halkının durumuyla ilgili sonraki günlerde sivil toplum örgütleri kamuoyuna duyurulması için çalıştılar. Özellikle Cihan Baysal'ın uğraşlarıyla hukuki durumları hem belediyeyle hem de kaymakamlıkla görüşüldü. Haberler yazıldı çizildi. Kış geçirebilecekleri miktarda bağış toplandı. Belediye yalnızca bayram ve yeni yılda İslami derneklerin gönderdiği hediye paketlerini mahalleye ulaştırdı. Trajik bir sadaka örneği olan bu hediyelerle ve kurbanlık etlerle mahallelinin rızası alınmaya çalışılmış demek ki. AKP devletinin sosyal devleti olabildiğince geriletip sadaka- bağış mantığını ortaya çıkarmayı nereye kadar sürdürebileceklerini bilemiyoruz.

Devam eden sürede belediyeye yapılan baskılar sonucunda yetkililerden 6 aylık kira yardımı ve konut bulma sözü alındı. Bunun üzerine mahalleli kiralık evler aradılar ama belediyenin sözünü tutmaması üzerine taşınmadı. Zaten taşınıyordu da 6 aydan sonra çaresiz kalacaklarını, kira giderlerinin gelirlerinin üzerinde olacağını biliyorlardı.

Bahar ayının başlangıcında tekrardan yaptığımız sağlık taraması yine değişik kişilerle ama aynı mantıkla yapıldı. Bu kez biraz hazırlıklıydık. Özellikle Çapada okuyan arkadaşlarımızın bir şekilde buldukları 3 torba dolusu antibiyotik, ağrı kesici, mukolitik ve öksürük şuruplarını mahalleye götürdük. Bunları bilen bir kişiye teslim ettik ve mahallede hastalanan biri olduğunda bizi arayıp uygun şekilde dağıtmasını

söyledik. Bu seferki gezimizde sağlık durumlarının da bir hayli düzelmiş olduğunu gördük. Çocuklardan tek tük hasta olanlar çıkıyordu. İnsan vücudunun olumsuzluklara adaptasyon yeteneğinin örnekleriydi herhalde bunlar.

Sonuç olarak bu sağlık taraması denemeleriyle en azından bir varoşun içinde bulunduğu zorlukları görme şansına sahip olduk. Devletin genel mantığıyla, daha çok yetkili kişileriyle beraber yurttaşlarını nasıl 'öteki' olarak gördüğünü fark ettik. Yaptığımız sağlık taramasını da tartışıyoruz aslında. Devletin insanlarından yoksun bıraktığı hakları bizim karşılamaya çalışmamız ne kadar yeterli olabilir ki. Onların acil ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, daha çok haklarını arama konusunda beraber mücadele etmek daha uygun diye düşünüyoruz. Ayazma'nın da ötesinde Kentsel Dönüşüm projelerini teşhir edip, arkasındaki çıkar ilişkilerini- ağlarını ortaya çıkarmanın çok faydalı olacağını söylemek gerek. Bu işlerin arka tarafından kötü kokular yükseliyor ve mantığı da burada gizli.

Yazıyı yazdığım nisan ayı itibarıyla Ayazma halkının mağduriyetleri sürüyor. İki gün önce konut bulma umutlarının belediye tarafından söylenen ret cevabıyla yine boşa çıktığını öğrendik. Belediye bazen çöp kamyonlarını oraya boşaltıp onları yıldırmaya çalışıyor ama gidebilecekleri bir yerde olmamasının da verdiği hırsla mücadelelerini sürdürüyorlar. Sivil toplum örgütleri de olayı dikkatle izleyip sürecin içerisinde yer alıyor ama onlar da bir sonuç almış degiller.

Ayazma konusunda söyleyebileceğimiz bunlar. Bir varoş veya gecekondu fotoğrafı gibi. Ayazmaya giderken bile otobüsün gittiği yolların sağındaki solundaki mahalleler birer Ayazma aslında. Bir hikâyeler var ama gidip öğrenmek ve aktarmak gerekiyor. Her şehirde var bunlardan, Türkiye'nin her tarafında.

Gidip gördükçe hikâyelerine ortak olacağız. ■

Her Şeye Rağmen Bayram

Ersin Baltacı
Marmara TÖK Dönem 2

Tıp fakültesine yeni başlayan bir öğrenci, 14 Mart'ta aldığı kutlama mesajlarına alışık değildir. Ailesinden, sevgilisinden, arkadaşlarından aldığı "tıp bayramın kutlu olsun" mesajı içte yayılan bir sevinç yaratır. Artık gün geçtikçe kendini daha fazla ait hissedeceği bir yeredir. Yeni bir dünya oluşmaktadır. Terminolojisi, yaklaşımı, ilişkileri farklı bir dünya. Ya da bizim farklı bir yerde olduğunu düşündüğümüz bir dünya. Peki, bu dünya "yaşamın" içinde kendine nasıl yer bulacak?

Bu sorunun cevabı da oluşan aitlik duygusu ile gelişmekte ve yaşamsal bir önem taşımaktadır. Bu cevap her hekim adayında 14 Mart'ın ne anlam ifade ettiğinin de belirleyeni olacaktır.

1919 yılındaki tıbbiyeliler için 14 Mart işgal altındaki İstanbul'un savunulması anlamı taşıyordu. İlk kez bu tarihte kutlanan "Tıp Bayramı" işgalci güçlere karşı protestolarla hayat bulmaktaydı. İhtişamlı saraylardan işgalcilere karşı ses çıkmazken, ülkenin hekim adayları bayrama bir anlam katıyor aitlik duygusunu memlekete aitlikle örtüştürüyordu.

Bütün değerlerin alt üst olduğu bir dönemde yaşamaktayız. Bu altüst oluşta değerlerin her birey için yansması ve biçim bulması farklı gerçekleşiyor. Bireyler için bu yansıma topluma da farklı şekillerde aksediyor. Değerlerin altüst oluşu, sorunlarla ve içinde bulunduğumuz zamanla ayrılmaz bir yumak oluşturmakta. Bir yanda yanı başımızda işgal edilmiş bir ülke, televizyonda para ve bolluk içinde yaşayan insanlar, petrol zenginleri, hastane sıralarında bekleyenler, otel mahiyetinde "süper lüks" hastaneler, tıbbi makineler, makineli silahlar, trafik, reklâmlar, tüketen insanlar, çok para kazanma hayalleri ve hevesi, dolar milyarderleri...

Çelişkilerle dolu bu dünyada bütün altüst oluşlardan sağlık ve hekimlik anlayışı da üzerine düşeni alıyor. Tıp eğitimimiz ve sağlık sistemimiz birçok sorunla karşı karşıya. 14 Mart 1827 de başlayan 181 yıllık modern tıp eğitimimiz olmasına rağmen ülkemizde tıp ve hekimlik anlayışı hedeflerine ulaşabilmiş midir? Böylesi anlamlı bir günde üzerine bir kez daha düşünülmesi ve tartışılması gereken en önemli sorulardan biri bu olsa gerek... ■

Örgütlenmede İnsan Faktörü

Faruk Aydoğdu
Van TÖK

Tarihe dönüp ilk insanlara baktığımızda, yaşamlarını sürdürebilmek için bu insanların hayvanları avlayabilmeleri gerekiyordu. Bu durumu bir varsayım ile açıklamak gerekirse. Tek başına güçsüz olan ilkel insan, gizemli bir şekilde bir başına bu işin altından çıkamayacağını anladığı noktada, aynı amacı taşıyan başka insanları bulmak zorunda kaldı, nihayetinde buldu ve belki de keşfettikleri bu ilkel örgütlenmenin insanlık tarihinin en müthiş buluşlarından biri olduğundan habersiz, onlar avlarını avlamaya çalıştılar.

Aslında böyle bir varsayım ile anlatmaya çalıştığım şey, temelde bir örgütlenmenin nasıl gereklilikler altında doğmuş olabileceğini kanıtlama telaşı taşıyor olmamdır. Böyle bir hikâye ile girişten sonra örgütlenmeyi kaba hatlarıyla ve bilimsel bir tarzla, yöntemle ortaya koymaya çalışırsak; organizasyonlar, örgütlü yapılar insanların birlikte çalışma ve gereksinimlerinin zorunluluğundan doğmaktadır denilebilir. Buradan da örgütsel yapı, insanların var olan dış koşullara karşın, amaçlarını etkin bir şekilde başaracakları bir ortamın yaratılmasıdır sonucuna varılabilir. Yani önünde örgütsel bir yapının doğması, en özet ifadeyle temelde 3 şeye bağlıdır.

- Ortak Amaç
- İletişim
- İşbirliği Arzusu

İşte bu 3 koşul altında, insanlarda bir örgütsel yapı, birliktelik ve güç olabilme arzusu doğar.

Örgütlenme madem ki insanı kendisine temel alan, insani değerleri amaçlayan bir yapıdır, o zaman muhakkak ki çevreyle, toplumla iletişim kurmak zorundadır. Bizim çevre dediğimiz yapı ise;

- Ekolojik çevre
- Sosyal çevre
- Etik (ahlaki) çevre
- Politik çevre

- Bilgi çevresidir.

Dikkat edilirse bunlar bir örgütün, bir örgütsel yapının aynı zamanda varlık nedenleridir de. Bu anlamda örgütsel bir yapının varlığını sürdürebilmesi denebilir ki insanların beklentilerine, toplumun beklentilerine cevap verdiği ve çevreye uyum sağlayabildiği ölçüde mümkündür.

Tüm bu bahsettiğimiz kavramların bileşkesi bize şu sonuçları da sordurtur. Örgütsel bir yapıda, örgüt kültürü nasıl olmalıdır?

Ya da daha öncesinde, örgüt kültürü nedir?

Kültürü, bir toplumda, grup ya da organizasyonda paylaşılan tutum, davranış, alışkanlık, ilke ve benzeri mantıksal ve duygusal özelliklerin tümü olarak kabul edersek; örgüt kültürü kavramı için, en net ifadeyle, baskın paylaşılan değerlerden oluşan bireylere ya da örgüt yapısı içerisindeki bireylere sembolik olaylarla yansıyan, örgüt içindeki inançlar, sloganlar, değerlerden oluşan ve bunları kapsayan bir bütünselliktir denebilir. Veyahut daha geniş bir ifadeyle insanla ilgili her şey örgüt kültürüdür.

Yine bu örgütsel, kültürün kimliksel ifadesi ise örgütsel değerlerdir, örgütsel değerler ise örgüt üyelerince paylaşılan, nelerin iyi veya kötü, nelerin onaylanan ya da onaylanmayacağını belirleyen unsurlardır.

Daha önce dediğimiz gibi örgüt kültürünün de hitap ettiği temel unsur insandır, bireydir. Örgütsel yapının parçası olan birey insanın işlerini isteyerek, inanarak, amaçlarının bilincinde ve birbirleriyle uyum içinde yapması, örgütsel yapının başarısında büyük bir öneme sahiptir.

Bundan dolayı yapıcı tutumların ve davranışların içinde durabilmesi için örgütsel yapının ve amaçlarını örgütsel yapıyı oluşturan bireylerce iyi tanınması, iyi bilinmesi gerekiyor.

Örgütsel amaçlara ulaşmakla beraber örgüt

yapısı, bireyinde amaçlarına, duygularına hitap etmek zorundadır. Bilimsel bir ifadeyle karşılıklı geri bildirimlerin olduğu bireyin örgüte, örgütün bireye kurban edilmediği, demokratik eşitlikçi bir işleme şekline sahip, kaygıları olan insanları bir arada tutabilen, herkesime hitap eden, albenisi olan bir yapı olması gerekir. Yani güçlü bir örgüt kültürüne sahip bir yapının bu anlamda örgüt ikliminin de her türlü fikre, uygun bir ortam oluşturabilme becerisine, esnekliğine sahip olması gerekir.

Genel ve en önemli kriter burada bireysel algıların, fikirlerin genel iklime ve organizasyonun, örgüt yapısının amaçlarına ters düşmemesidir.

Sonuçta sağlanacak güçlü örgüt kültürü, örgüt yapısını, faaliyetlerini, üyeleriyle beraber tüm donanımı bir arada tutar ve takdir edersiniz ki uyumlu bir ortam, üyelerinin morali ve verimliliği üzerinde her zaman olumlu bir etki yapar.

Böylelikle bu tarz güçlü bir yapıda amaçlar herkesçe bilinir, paylaşımlar esas alınır ve uyum içerisinde amaçlara yönelik faaliyetlerde bulunulur.

Ayrıca bu bütünlüğün bize sağlayacağı bir diğer avantajda denetiminin kolay olmasıdır. Zira amaçlarının bilincinde olan bireyde, rehberlik mekanizması da gelişkin olur. Yani kişi özdenetim sahibidir. Böylece örgüt yapısı üzerindeki denetim yükü de hafifler.

Şu ana kadarki tüm ifadelerimizin, kavramların panoramasına baktığımızda denklemin en önemli ve çözüm oluşturan ayağının insan olduğunu görebiliriz. Onun için öncelikli amaç, insanın güçlendirilmesi, değer olarak görülmesi ve onun taşıdığı potansiyellerin açığa çıkmasını sağlayacak uygun ortam koşullarını sağlamak olmalıdır.

Bireyi bir değer olarak kabul ettikten sonra onun güçlendirilmesi ve potansiyellerinin ortaya çıkabilmesini sağlamak için kişiye “daha fazla sorumluluk ve yaptığı işin önemli olduğu” bilincini yerleştirmek gerekir. İşte demokratik bir yapının bu doğrultuda güdümleyici ve yöneltmeci bir tutum sergilemesi, duygusal yönü olan, makineden farklı düşünülmesi gereken insanı çözmesini ve genel başarının bir parçası olmasını ve bu yolda canla başla çalışmasını sağlar. Yeter ki insan bir bütün değerlendirilebilsin ve tüm yönlerine hitap edilebilsin. Buda bireysel farklılıkları olabilirliği ölçüsünde hoş görmekle bireysel farklılıkları törpülemek yerine, farklılıklarına evet diyebilmeyle mümkündür.

Biyolojik-psikolojik-sosyal bir varlık olarak insan ya da bir bütün olarak insan ve tüm bu yönlerine hitap edilebilen bir örgütsel yapıda başarı zaten kaçınılmazdır. ■

Geleneksel Yaklaşımlara Son

Ayşegül Üzen
Diyarbakır TÖK Dönem 3

Küresel yapı kaynaklı küresel insan motifi aldı başını gidiyor. Psikolojik “biyo-psiko-sosyal insan” tanımı Global Dünyanın istediği ölçüde “biyo-psiko-sosyopat” hatta cart curt şeklinde envai çeşit tanıma dönüşmekte. Global Dünya insanı globalleştirmekle kalmayıp her gün yeni bir insani ol(may)an tanımın da ortaya çıkmasına aracılık etmekte. Global Dünyanın yarattığı kaos ve sosyal olmayan şartlar karşısında refleksleri ve özellikleri telefon fihristine dönüşmüş insanı tanımlamakta riyasız söylemem gerekirse anlamak da zor.

Global insanın sorunları bu kadarla da kalmıyor tabi. Bu sorunların çözümü konusunda yapılan ne dersiniz her zaman alışlagelmiş çözüme çözümsüzlükle karşılık veren geleneksel yaklaşımdır.

Formüle etmek gerekirse burada her şey geleneksel yaklaşımlar adı altında klişe yöntemlerle çözülmeye çalışılmakta. Her kademede lider konumundaki küresel motif “ben sizin için en iyisini bilirim, yaparım” diktasını sürdürmekte, kararlar ve çözümler taraf olanların gıyabında alınıp anında dayatılmakta. Bu da insanların kendilerini farksız, niteliksiz, tekdüze hissetmesi gibi daha bir yığın biçareliği de beraberinde getirmekte...

Bu noktadan Albert Einstein’ın felsefesinden yararlanmanın en makul çözüm olduğunu düşünmekteyim: “Sorunlar onları yaratan düşünme biçimleriyle çözülemez.” Evet bu deyiş ve olağanüstü birikim ışığında sorunların çözümü konusunda acilen geleneksel “ben bilirim

ben sizin için en iyisini yaparım” gibi beylik lafları bir kenara bırakıp “ortak akıl yoluyla doğru tahlilde bulunup sorunlara çözüm getiririz” rasyonel yaklaşımı yeğlemeliyiz. Her katmanda bu bilincin yer etmesi için çalışıp çalışıp başarısız olan başka bir deyişle öğrenilmiş çaresizlik içindeki insan portresinden sıyrılıp sosyal, katılımcı, söz sahibi insan yetiştirmek şart.

Bu noktada ilk olarak eğitim kurumlarına işler düşmekte. Tabi insan, özellikle de genç beyin, iştirakinde olması gerektiği yadsınamaz. Eğitim kurumlarının kalifiye genci “able person” yetiştirme gayretinde olduğunu düşünmekteyim. Ama eğitim kurumları ve genç beyin birlikteliğiyle ziyadesinin de olabileceğini biliyorum. “Able Person” açmak gerekirse 21.yy insanı bilim ve aydınlanma çağı gençliğini tanımıyor. Her şeyin üstesinden gelebilen yetenekli insan da diyebiliriz tabi. “Able Person” dan feyiz alarak gençlerin aktif ve stratejist öğrenme ve katılım taleplerinin karşılığını alacağını ümit ederek zahirden mısralarla bitirmek istiyorum...

Kolay mı çevirmek Kaf Dağı’nı dolay dolay

Var ol ey ulvi zorluk, yere bat sefil kolay

Orda Bir Ben Var Uzakta

Zerrin Yıldırım
Adana TÖK Dönem 3

Pek zamandır yazmamaktayım. Yazmamak eşit midir yaşamamak? Yaşadıklarımız yalnızca yaşadıklarımız olarak kalsa yetmez mi? Bir hikâyede, bir makalede yeniden mi yaşamaktayız acaba? Bu yüzden mi yazmaktayız? Yoksa yazmak da bir çeşit maddeleştirme süreci mi? Somutlaştırma... ‘Bakın bunları yaşadım ben.’ diyebilmek için mi? Göstermelik mi?

Kendimizi bilemediğimiz, ‘ben’ olanı tanımadığımız yabancılaşma günlerinde, belki de bunun için yazmak. Bana beni anlatmak için. Kendimi kâğıt parçalarında gördükten sonra ‘vay be işte bu benmişim’ diyebilmek için. Belki de iyi bir şey.

‘Ben’ yokluğu yaşıyoruz aslında. ‘Biz’in içinde bireyliğimizi arıyoruz. ‘Biz’i bireylerden oluşturmuyoruz da sistemi tersine çevirmeye çalışıyoruz. Bu kılıf üstümüze pek oturmuyor. Bizin içinde ben olamadıkça, bencil oluyoruz. Platonik bir âşık edasıyla bizim olamayacak bir ben’e uzaktan bakıyoruz. Sonra bencil oluyoruz. Taraf tutuyoruz. ‘Ben’e özeniyoruz. Neşterler altında onlarca ameliyatla beni ‘ben’ yap doktor diyoruz. Doktor gülümsüyor kendine güvenen bir edayla. Ya anesteziyi kaldıramıyoruz, ya da masadan kalktığımızda sağımızda solumuzda dikiş izleriyle belki de hiçbir zaman ‘ben’e benzemeyeceğimizi anlıyoruz. Elimizde ayna, ‘ben’e benzeyen taraflarımızı bulmaya çalışarak kendimizi teselli ediyoruz.

Uzaktan ‘ben’e bakarken yaşlı gözlerle halimize acıyoruz. Thom Yorke’un dediği kadar ‘creep’ hissediyoruz kendimizi. İçimizde bir şarkı çalıyor çığlık çığlığa; I want a perfect body/ I want a perfect soul/I wanted you notice... I wish I was special/ but I’m a creep... creep...

Bizsel olmak içselleştikçe zamanla, bencil olmak da meşrulaşiyor. ■

İnsan Onurunu Seçenler İçin Bir Örnek: “Metin Bakkalcı”

İbrahim Fuat Akgül
Ankara TÖK Dönem 3

Mustafa Karakurt
Hacettepe TÖK Dönem 2

Metin Bakkalcı. 1956 Eskişehir doğumlu; 1987 Hacettepe Tıp Fakültesi mezunu bir pratisyen hekim 1992–1994, 1998–2000 TTB Merkez Konseyi üyesi; 2000–2002 Merkez Konseyi II. Başkanı; Türkiye İnsan Hakları Vakfı(TİHV) Genel Sekreteri. Sadece bir hekim değil, bir sosyal aktivist, bir insan hakları savaşçısı yani hekim olmanın yüklediği toplumsal sorumluluğu sonuna kadar yerine getiren gerçek bir aydın.

Kendisiyle çalışmaları ve TİHV üzerine sohbet ettik.

Türkiye’de insan hakları kavramı nasıl oluştu? Dernekleşme süreci nasıl yaşandı(İnsan Hakları Derneği) ve neden ayrı bir vakfa (Türkiye İnsan Hakları Vakfı) ihtiyaç duyuldu?

Tabi insan hakları meselesi insanlık tarihiyle var olan bir olgu, binlerce yıllık öyküsü var, Türkiye’de de bunun çok derin bir öyküsü var ama bugüne gelebilmek için son dönemi, kabaca 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle başlatmak uygun düşer. Çünkü yakın tarihin gerek nicelik anlamda gerekse nitelik anlamda en derin (tabi bizlerin yeterince karşı koyamaması nedeniyle!) izler bırakan ne yazık ki en trajik olayı 12 Eylül askeri darbesi oldu. Kenan Evren “Biz bu darbenin sonuçlarını esas olarak iki nesil sonra alacağız” diyordu. Dolayısıyla 12 Eylül darbesi aslında anlık bir şey değil bir toplum tahavvülü, bir gelecek tahavvülüydü aslında. O yüzden bugünle çok yakından ilişkisi olan bir durum, birden o günlere bakınca hem nicelik hem nitelik anlamdaki tahribatın derinliği göz önüne alındığında kaçınılmaz olarak bir noktadan sonra bu kadar yaygın bir nüfusun bu kadar derinlikli iz bırakan hadisede de insan hakları

meselesinin öne çıkmasından doğal bir şey olamazdı. Burada bir örgütlenme modeli anlamında önemli bir ipucu ortaya çıkıyor, örgüt bir işin organizasyonu yani bir ihtiyaç ortaya çıkacak, bu ihtiyacı gidermek için organize olacaksınız. İşte organize olduktan sonra da adı üstünde bir kurum bir örgüt sıfatı doğacak yani bir çocuğun doğumu gibi adı ondan sonra konan bir şeydir örgüt. İnsan Hakları Derneği(İHD) organizasyonu da asli olarak o dönemde cezaevlerinde her gün büyük acılar çeken, insanlık adına hakikaten utanç verici deneyimlerin olduğu ve bunun da ötesinde Türkiye’nin her tarafında köylerimiz, kentlerimiz dâhil mühim bir alanı oluşturduğu bir ortamda dayanışma, bu eziyetleri çektirenlerden hesap sorulması amacıyla İHD 1986’da kurulmuş oldu. Derneğin faaliyetlerinin yanı sıra bilin ki lütfen bu mücadele İHD ile sınırlı kalmadı.

TTB’nin duruşu ne oldu o dönemde?

Türkiye’de 12 Eylül’ün idam uygulamalarına karşı ilk onurlu direnişi sergileyenlerin başında Nusret Fişek’in başkanlığında TTB vardı, olması da rastlantı

değildir. Çünkü hekimler her zaman aslında insanca bir yaşamın, barış ve demokrasi içinde insan haklarına hürmet eden, adaletli bir ortamda ancak mesleklerini sürdürebilecekleri için en duyarlı kesimlerin başında geliyor.

TİHV nasıl doğdu?

Tabi ki belki sizlerin yakını, benim yakınım belki kendiniz dâhil olmak üzere işkenceye maruz kalanlar çok geniş bir kesimi oluştuyordu. İşkence hakikaten çok faktörlü bir unsur, çok geniş spektrumda nedenlerinin ortaya konmasından sonra çok geniş spektrum içinde bununla baş etme programlarını başarıya ulaştırabiliriz. Kesinlikle tıbbi bir sorun değil işkence, sonuçları da tıbbi bir sonuç değil dolayısıyla; multidisipliner. Ama birbirini olumlu desteklemesi gereken işkencenin önlenmesine yönelik faaliyetlerde tıbbın da yapacakları vardı diğer kesimlerin yapacaklarının yanı sıra. İşkenceyle karşılaşan insanlardan toplum adına deyim yerindeyse önce özür dilenmesi, daha sonra bununla baş etmelerinin önünün açılması daha sonra da işkencecilerin cezalandırılmasına yönelik faaliyetler içerisinde, özel olarak da işkence görenlerin tedavi-rehabilitasyonu denilen çalışmalar, gündelik hayatın içinde oluyor idi TİHV kurulmadan önce de. Daha sonra yaptığımız şeyleri daha sistematik yapalım dendi, oturup bir kurum kuralım diye değil bunu nasıl yapabiliriz denilince başta İHD ve TTB arasındaki tartışmalar sonucunda pek çok gerekçeyle bir vâkıfın o dönemin atmosferinde daha yararlı olabileceği sonucuna ulaşıldığı içindir ki 1990 da TİHV kuruldu.

Kurucuları kimlerdi?

Dönemin TTB Başkanı Nusret Fişek ‘in, TTB içindeki Selim Ölçer gibi değerli hekim arkadaşlarımızın, sağlıkçılarımızın yanı sıra başka disiplinlerden arkadaşlarla da kuruldu. Bunun sembolik bir örneği başkanımız, bir mimar arkadaşımız olan Yavuz Önenidir. Sonuçta pek çok insanla birlikte kuruldu; tüzel kişilik olarak da sadece İHD kurumsal olarak bir kurucu üyeydi. Vakıf kurulmuş oldu, asli unsuru işkencenin önlenmesi. Ayrıca işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonunu esas alan bir şekilde bugün itibarıyla Türkiye’nin 5 kentinde(Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır) tedavi merkezlerinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz

Kaç kişiye yardım edebildiniz bugüne kadar?

Bugüne değin 11.000 in üstünde işkence görenin tedavi-rehabilitasyonuna katkı da bulunmaya çalışmış olduk. Tabi ki bu tedavi-rehabilitasyon demin andığım gibi pek çok diğer unsurla çok yakından ilişkili, salt tıbbi bir süreç değil. Her konuda olduğu gibi burada da bilimsel ve etik değerler önceliklidir, bu bilimsel

yaklaşımın öne çıkabilmesi, bu tedavi-rehabilitasyon programlarının etkin olabilmesi için bu vakıf ortamında gönüllülerimizle beraber pek çok bilimsel çalışma yaptık

Ne gibi çalışmalar yaptınız?

İşkencenin tanısının konması ve işkence tedavisinin etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar. Doğrusunu isterseniz bu çalışmaların pek çoğu dünyada ilk olan çalışmalardır. Biz bu çalışmaları yürütürken merkezlerimizde doğrudan görev yapan hekimler, psikiyatristler, sosyal hizmet uzmanı arkadaşlarımız var. Bunun yanı sıra da ülkede çok yaygın bir gönüllüler ağı var. Bildiğiniz gibi işkence “insan eliyle gerçekleştirilen bir travma”. Bilhassa bu travmalarla baş edilebilmesi konusunda öncelikli olarak travmaya uğrayan insanın “evet beni anlayan insanlar” diyebilmesi çok önemli. TİHV ortamı, beni anlayan insanlar da var duygusunu oluşturabilmesi açısından mühim bir katkı sunuyor. Bunun ötesinde kendilerinden toplum adına bir tür özür dileme fonksiyonunu yerine getiriyor, bu şekli değil içten bir şey tabi. Özür gerçeğin kabulüne de tekabül eder. Bundan sonra onarımı çok önemli, bizim tedavi-rehabilitasyon bu onarımın bir kısmını yerine getiriyor

Peki ya kalan kısmı?

Önemli diğer bir başka kısmı ise bu travmaya yol açanların cezalandırılması, bu da mekanik, 3-5 yıl 10 yıl hapis meselesi değil; bu işteki sorumluluğun tespiti, adalet duygusunun tesisi anlamında çok kıymetli. Bu cezalandırma sürecinin bir boyutu hukuki süreç olduğu için TİHV işkencenin önlenmesine yönelik asli olarak hukukçularında yer aldığı gerek bireysel işkencecilerin cezalandırılmasına yönelik, gerek bunların tespiti ve dökümanite edilmesine yönelik de çalışmalarını sürdürüyor. Bu konuda birkaç tane örneği vermekte yarar var. Uluslar arası düzeyde meslek sahipleri diye nitelendirdiğimiz sağlıkçılara, hekimlere ve hukukçulara yönelik tek bir uluslar arası doküman vardır. BM’nin kabul ettiği kısa adı “İstanbul Protokolü”, uzun adı “İşkencenin etkin biçimde soruşturulması ve belgelendirilmesine” yönelik bir kılavuzdur. Adı İstanbul protokolü çünkü bunun hazırlık sürecine asli olarak bizler ön ayak olduk. Bu doküman meslek gruplarının bir işkence olgusuyla karşılaşıldığında mesleklerini hangi değerler, hangi yaklaşımlar, prensipler ışığında gerçekleştirilmesi gerektiğini söyler. Bir hekim nasıl davranmalıdır. İşkence olgusunda tıbbın temel kuralları da geçerlidir. Bu kurallar içerisinde “önce zarar vermeme” daha sonra “yararlı olma” “adalet”, “mahremiyet”, “hasta özerkliği” dediğimiz meseleler burada da asıl olarak geçerlidir. Ama burada 2 açıdan çok mühim farklılıklar var. Birincisi bildiğiniz gibi bütün rahatsızlıklar hasta

tarafından paylaşılr hekimlerle ve görüntülerin gizlenmesine yönelik refleksler daha azdır kimi rahatsızlıkların dışında. Ama işkence esas olarak onun gizlenmesine yönelik reflekslerin daha baskın olduğu bir uygulamadır. O zaman gizlenen bir durumu, işkenceye maruz kalan tarafından hatırlanmak istemediği bir konunun derinliğine araştırılması gerekir. Bu yüzden biz işkencenin kanıtlanmasına yönelik, tanısının konabilmesi açısından daha derinlikli bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyarız.2.farklılığı da şöyle formüle etmek gerekiyor burada tekrarlayan travmalar dediğimiz süreç son derece mühim bir süreç, bunun anlamı şu; işkencenin uluslar arası tanımı gereği “kamu ya da kamu adına hareket eden kişi tarafından özgürlüğünden alıkonulan kişilere yönelik uygulamalar” olduğuna göre ciddi bir güven bunalımı yaşar, güven duygusu sarsılmıştır kendi dışındaki bütün insanlara karşı. Bir insan bu kadar acıyı nasıl verebiliyor hesaplaşması kolay değildir. Dolayısıyla güven duygusu sarsılmış insanlara yaklaşımda özen katsayısının artması gerekir. Gündelik yaşamın karmaşası içerisindeki sağlık polikliniklerinde işkence görenlerin tedavisini gerçekleştirmek kolay değildir. Şöyle hayal edin, bu tekrarlayan travmaları çağrıştıran herhangi bir ses olabilir, giysi ya da tıbbi alet olabilir. Dolayısıyla bunların tekrarlanmasını önlemek için bütün bunlara özen gösteren ayrı bir çalışma gerekir. Bu çalışmaların yapılabilmesi için de özel bir organizasyon gerekiyor, vakfın çıkışında da en önemli nedenlerden bir tanesidir. Sonuç olarak İstanbul protokolünün özü budur, bir hekim işkence iddiasıyla karşılaştığında bu mesleki pratiğini etik ve bilimsel değerler açısından nasıl uygulayacak ve hukukçular önüne böyle bir durum geldiğinde nasıl davranacaklar. İstanbul protokolünün eğitimini dünyanın 10 ülkesinde (Ekvador,Meksika,Fas,Mısır,Uganda,Kenya,Filipinler, Sirilanka,Gürcistan,Sırbistan) yapıyoruz.Türkiye’de de TTB ve Adli Tıp Uzmanları derneğiyle bu çalışmaları yaptık.Bu çalışma özünde işkencede(politik olarak kasıt vardır) bile nelerin başarılabileceğini gösteriyor. Bugünlerde resmen TTB tarafından verilecek ama bizim heyetimizin dahil olduğu 4000 hekime,1000 savcıya ve 500 yargıca ,adalet ve sağlık bakanlığının göndereceği bu insanlara İstanbul protokolü eğitimi vereceğiz.

Bunca yıldır çalışmalar sırasında baskılara maruz kalan heyetimiz,o baskısında önemli sahiplerinden olan unsurların da katılımıyla eğitimi gerçekleştirecek.Bu da insana hayatta neler başarılabilceğini gösteriyor.

Bütün bu çalışmaların yanında görsel olarak da meslektaşlarımıza yardımcı olacak bir İŞKENCE ATLASI oluşturduk. Bu aslında İstanbul protokolünün görsel hale gelişidir.

Metin Abi TİHV’nin Türkiye’deki İnsan Hakları ihlallerini raporlaştırdığını biliyoruz. Bu raporları Türkiye’de nerelere sunuyorsunuz ve ne tür cevaplar alıyorsunuz? Bunları uluslar arası düzeye nasıl taşıyorsunuz?

Özellikle işkence konusunda ulusal mevzuata başvuran insanlar var ama, ne yazık ki Türkiye’de cezasızlandırma çok önemli bir durum. Türkiye’de işkencenin pek çok gerekçesi var ama bunlardan en önemlisi politik nedenli işkencenin uygulanması gelmesi, politik karar vericilerin bu konuda baş sorumluluğu var. Bu yüzden işkenceciler korunuyor, politik karar vericiler,politik iktidar odakları tarafından esas olarak uygulandığı için.Dolayısıyla işkencecilerin korunması her türlü idari ve adli süreçlere de yansıyor ne yazık ki ve Türkiye içindeki süreçlerden sonuç almak kolay olmuyor.Dolayısıyla kimi insanlar kendileri tarafından son derece haklı gerekçelerle uluslar arası mahkemeye taşıyorlar.Bunların başında AİHM gelir.2008’de verilen kararlarda bizim verdiğimiz raporlar AİHM tarafından “esas referans” kaynakları oluyor.Belki sizler hatırlayacaksınızdır Manisa davasını.Türkiye’de ilk defa Yargıtay Manisa davası nedeniyle bizim raporlarımızı esas aldı.Biz raporlarımızı tabip odalarımızla beraber düzenliyoruz.Manisa davasında İzmir tabip odamızın TİHV’le ile beraber düzenlediği raporlar sayesinde işkenceciler cezalandırılabilirdi.Uluslararası mahkemeler 1993’ten itibaren(bu raporları ilk ürettiğimiz dönemdir) bizim raporlarımızı hep esas alarak kararlarını tesis etti,çünkü bizim raporlarımızın güvenilirliği çok yüksektir.İkincisi tedavimizin yıllık raporları var.Bu raporlarda tabi ki etik ilkeler ışığında biz işkencenin

önlenmesine yönelik katkı da sunmak için tedavi çalışmalarımızın raporlarını yayınlamış oluyoruz. Bunun dışında bir de dokümantasyon merkezimiz var Ankara'da. Bu merkezde sadece işkenceyle sınırlı değil; temel insan hakları olarak nitelenen ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, kişi güvenliği, işkence vb. başlıklarda raporlar hazırlanıyor, ara raporlar ve yıllık raporlar yayınlanıyor.

Vakıf ve dernek çalışmaları işkencelerin önlenmesini sağladıkça farklı yollardan işkenceciler yeni yöntemler geliştiriyorlar. Bu gibi durumlarda çalışmalarınız nasıl şekilleniyor?

Biz bilimsel çalışmalarla işkencenin tespitinde adım atıyoruz, birden bu işkence uygulama ihtiyacı duyanlar bunun karşısında yeni yollar geliştiriyorlar. Yani aslında bu bir tür komik bir oyuna da dönüşüyor, o zaman biz başka bir çalışmayla o yeni yöntemleri açığa çıkarmaya çalışıyoruz. Hakikaten Türkiye'ye bakıldığında bilhassa 2006'dan itibaren nispi olarak bu 2001-2005 serisinde bir takım olumlu düzenlemeler yapılmıştı. Bu yasal mevzuattaki nispi bir takım olumlu düzenlemeler gündelik hayatta da nispi anlamda bir olumluluğa yol açmıştı. Bu verilerle ortaya konabilen bir bilgi. Bilhassa 2005 sonundan itibaren -pek çok gerekçesi var bunun tabii- bu nispi olumluluklar geri alındığı gibi pek çok konuda da daha da geriye gidişler oldu ne yazık ki. Hem yasal mevzuatlarda, belki hatırlayacaksınız sizler de 2006 da terörle mücadele yasasında ve 2007 de çıkarılan kanunda bunla ilgili gerekli yönetmeliklerle hepsi tek tek işkencecileri koruyan, işkenceye maruz kalanları ise ne yazık ki mağdur eden düzenlemeler bunlar. Hatırlayın İstanbul Emniyet Müdürü ve özellikle dönemin Genelkurmay Başkanı "Bu yasal mevzuat elimizi kolumuzu bağlıyor derhal bunlar yeniden düzenlenmelidir" çılgınlıkları atmaya başlamıştı ve bunlar uygulamaya döndü. 2007 hatırlayacağınız gibi Türkiye yakın tarihinin her zaman refere edilecek ne yazık ki insan hakları açısından da bir bütün olarak en talihsiz dönemi olmuştur. Bizim başvurularımıza da baktığımızda bunu bütün yetkililerle paylaşıyoruz, gerek nicelik olarak gerek nitelik olarak iş pervasızlaştı. Bu tren 2008'de de devam ediyor.

Bu gibi derneklerde özeline gelirse TİHV'de bizim gibi gönüllü arkadaşlarımız nasıl görev alabilirler? Ve ne şekilde katkı sağlayabilirler?

Birincisi bütün buraların geleceği sizlersiniz, aynı zamanda gelecek bu gündür bugünü de sizlersiniz. Bir dayanışma

ortamından bahsediyoruz. Türkiye'de ne yazık ki sizler tarafından sürdürülmeye çalışılan bu dayanışma ortamı önemli ölçüde tahrip olmuş bir ortamdır. Bu dayanışma ortamlarının yeniden üretilmesinde son derece değerli katkılar sunabilirsiniz somut olarak. Bir defa gelip burayı hatırlamanız kendi başına kıymetlidir, gelip burada kendinizin doğrudan gördüğü herhangi bir katkıda bulunmanız son derece kıymetlidir. Bu temasın kendisi son derece kıymetlidir. Bu ortamda ne olabilir buranın gündelik işleyişine ilişkin burada üç tane fotokopi gerekebilir, bir yerden kağıt getirmek gerekebilir. Bir yerden bir yere posta bir paradır. Hayatta para mühim bir şey ne yazık ki! Oradan oraya bir tane zarf götürmek gerekebilir. Ben bütün öğrenciliğim boyunca o dönemin örgütlerinde, o zaman mektup daha fazla idi, teksir kâğıtları yapıldı şimdiki gibi çıktılar yoktu, sabahlara kadar onları yapardık. Bu duygular önemli şeyler yani pratik yararın ötesinde, dolayısıyla böyle bir ortamda haftada üç saat gelip burada bir yerden bir yere bir şey götürmek dâhil çıtayı buradan kuruyorum. Bunun dışında burada bir takım etkinlikler yapılıyor, bunlara destek sunabilirsiniz. Basit şeyler gibi gözüküyor mesela biz web sitemizi bile bir türlü denk getiremedik. Örneğin bilgisayardan anlayan arkadaşlar olursa yardımcı olabilirler. Şunu demek istiyorum, birincisi buranın kapısının ya da telefonunun çalınarak ses duyurmak bir dayanışma ortamı açısından çok kıymetlidir. Ayrıca buranın pratik olarak işleyişine katkı biçimleri, buranın etkinliklerinin daha nitelikli olabilmesi için katkı biçimleri, buranın mesleki anlamdaki faaliyetlerine katkı biçimleri başlıklarında aslında pek çok şey yapılabilir. ■

Foto: Beray Gelmez, Cerrahpaşa Tıp F. Dönem 5

Hakikatin Dilediği

Ersin Baltacı
Marmara TÖK

insandan doğdum
Giderim
En ufak parçasına atomun
Atom atom sonsuzluğa
Parça parça bütüne
insandan doğdum
Giderim
Doğduğum devrana

Paramparça sonsuzluk
Paramparça vücut bulan
Gideriz
Parça parça sonsuzluğa

Bir yüreğe değse yürek
Bulmaktan vazgeçse akıl
Sıyrılrsa bulmaya çalışmanın görememesinden
Sıyrılrsa bu deli dansından
verse kendini
Olsa
Oluşun ateşi bedeni bulsa
Açılrsa hakikate kapılar
insandan devrana...
Doğdum, oldum
Giderim
Bir devrandan bir devrana

Gerçek

Ömer Sezer
Van TÖK

Bilinmeyenin çizgisinde yürümektir gerçek olan
Yalnızlığın peşinde koşturaktır, sonunda
yalnız kalamayacağını bile bile.

Topluca yaşanan dünyada bireysel düşünebilmektir.
Aşkın tanımsızlığıdır, kolay yaşanamamasıdır sevdanın.
Sevebilmektir hem de karşılıksız.

Yalvarmamaktır,
emek harcamaktır,
kazanmaktır gerçek olan.

Yığınların altında kalmamaya çalışmaktır, kalsan bile "ben de buradayım" deyip
çıkmaaktır.

Paylaşabilmektir, her gördüğünü sahiplenmek değil.
Bulutlara değmektir çocuğun uçurttuğu uçurtma gibi.
Özgürce düşünebilmektir, özgürlüğü düşleyebilmektir.
Hudutsuz bir ülkedir,
baba ocağıdır,

annenin söylediği ninnidir
Korkusuzca haykırdığın marşıdır, yapılan yasaklara karşın.

SIR

Selamet Demir
Antalya TÖK Dönem 5

Hayatın manasını mı arıyorsun
şehrin ışıklarında
bomboş sokaklarında
asırlık mabetlerde
tozlu kitaplıklarda?
O şimdi sevgilinin gözlerine hüznün gibi çökmüştür...
Senin bakışlarınla buluştuğu an
işte o an
atacak hüznün maskesini
çırılçıplak mutluluk kalacak geriye...

Foto: Murat Aksakal

Foto: Murat Aksakal

Deniz

Duygu Tuncel
Cerrahpaşa TÖK Dönem 2

bu gün de mahkûm geceye
yıldızlara değmese de elleri
kelepgelerin çıkardığı inilti
kıyamaz zalim gece
bulutların ardına saklanan bu hayale

Çocukluğum

Duygu Tuncel
Cerrahpaşa TÖK Dönem 2

bir köşe buldum
saklandım
saklambaç oynadım kendimle
kendim saydım
kendim kaçtım

bağladım gözlerimi
körebe oynadım
kendime dokundum
kendimden kaçtım

uyandım çocukluğumdan
aynaya baktım
gülümsedi
çocukluğum bana
gözlerimi kaçırdım
içime kaçtım

Foto: Beray Gâlmaz, Cerrahpaşa TÖK Dönem 5

Yağmurla Gelen...

Öykü

Deniz Eyice
Cerrahpaşa TÖK Dönem 3

Ne kadar yalnızdık! Kalabalığın ortasındaydık oysaki. Küçüklüğümden beri sıcak bir dostun hayalini kurmuştum. Sıcak bir dost! Anneme anlattığım dostluk hikâyelerimdeki eksik parçaydı. “Bir arkadaş istiyorum aslında anne! Hep benimle olsun. Bu benim en yakın arkadaşım diye tanıtayım. O da beni öyle sevsin”. “İlkokulda bulursun” derken, yıllar geçti...

Üniversiteyi bitirdim. Kolayca iş de buldum. Kendi ayakları üstüne basmak dedikleri var ya, onun anlamını çözemedim sadece. Maaşım, evim, arabam vardı. Ama sanki basamıyordum yere. Bir boşluk vardı hayatımda, dolamayan. On yedi yaşıyordım galiba uçarı çocuk sevgilerimden sonra gerçekten âşık olduğumda. Beni hiç fark etmiyordu. Yanına yaklaşıyordum, uzaklaşıyordum. Bazen bahaneler yaratıp konuşuyordum. Güzel gözlerinin içine yakından bakabilmek bile mutluluk kaynağı olmuştum benim için. Sonra bir gün cesaretimi toplayıp anlattım ona, içimdeki kendisini. “Ben aslında hiç yalnız değilim biliyor musun? Çünkü içimde bir sen büyütüyordum. Senden izinsiz. Bugün izin istiyorum senden. Karşılaşsın içimdeki. Seninle.” İzin vermedi. Belki ilk büyük acımdı. Bende öldürdüm içimdekileri. Beş yıl sonra da annem öldü. Beni hayatta seven tek kadındı. Anlamadım o gün, başka sevenin olamayacağını.

Ticaretle ilgiliydi işim. Bir firmada çalışıyordum. Şu masa başı iş dediklerinden. Kazancımdan şikâyetim yoktu da; hep aynı masa, hep aynı kâğıtlar... Hiç değişiklik yoktu. Yıllar geçiyordu. Ben hep sıkılğan ve yalnız. İş arkadaşlarım da benden umudu kesmişlerdi. Hatta onlar için arkadaş sözcüğünü kullanmam ne kadar doğru bilemiyorum? Evlenmemiştim. Sosyal aktivitelerden de hoşlanmaz hale gelmiştim. İnsan bir süre sonra yabanileşiyormuş gerçekten. Spor yapmayı da sevmem. Gittikçe insanlara daha itici geldiğimin farkındaydım. “Aynaya bak” diye bağırان insanlar olurdu, sokakta yanımdan geçen. Hep ciddiye aldım. Her seferinde baktım. Daha bir yabancılaşıyordu gördüğüm. Sonunda bakamaz oldum. Korkuyordum çünkü. Sadece gri ve tonları kalmıştı gözümün uzanabildiği yerlerde. Ne siyah ne de beyaz. Hiçbiri... Hiç sevmem bu yüzden. Beyaz gibi saf ve kibar olmak istemiş ama başaramamış. Siyah gibi sert de değil. Arada sıkışıp kalmış ve kendini unutmuşların rengi.

Etrafını rahatsız edici bir yapım yoktur aslında; ama trafik polisleri bile tanır olmuşlardı. Tereddütlü hareketlerim ve oradan oraya koşturan kararsız halim her alanda başıma dert açmaya başlamıştı. Bir şeylerde bir tutukluk var diyorlardı benim için. Komşularım, patronum benden pek şikâyet etmezlerdi ama herhangi bir şeyi doğru yaptığım da söylenemezdi. Zor günler geçiriyordum. Ama bunu henüz fark edemiyordum. Kolay ne demek gözlerim seçemiyordu ki...

Evde huzur bulacağımı sanırdım hep! İçimde beklenti uyandıran tek şey: akşam eve varmaktı. Eve gidince de huzur yoktu ya yine kendimden, neyse... Sırlısıklam olup da eve vardığım yağmurlu bir akşamdı. Kapının girişinde bir “Hoş geldin” yazısı vardı. Şaşırmıştım. “Kim girdi ki acaba, anahtarsız?” diye düşündüm bir an. Ama çok da uzun sürmedi. “Kimsin sen?” diye bağırdım. “Senin dostunum.” dedi. “Sen küçükken hep en yakın bir arkadaşım olsun derdin değil mi? Bende o günlerde seni tanıyan bir çocuktum. Ama işte engeller, sorunlar derken dost olamadık seninle. Anahtarı da babandan aldım sana sürpriz yapmak istedim. Sana taşınabilirim değil mi sorun yok?” “yok”

Günler birbirini kovalarken biz onunla gerçekten dost oluvermiştik. Artık aynaya bakıp saçımı tarıyor, hatta kendimi beğeniyordum. Yalnız değildim. O da evli değildi. Söz vermiştik birbirimize. Biz iki yaşlı adam olana dek dost kalacaktık ve birbirimize hep destek olacaktık. Evlenebilsek bile. Dünya sanki renkliydi artık. Yağmurlu ama renkli. Bu yüzden seviyordum aslında yağmurları, dünyanın boşluğuna ve anlamsızlığına iyi geliyor gibiydi. Onu saflaştırabilme umudu taşıyordu. Bana tek dostumu getiren de yine bu yağmurlardı. Bitmesinden korkuyordum, tüm bunların geride kalmasından...

Küçüklüğümden beri dilediğim ve gerçekleşmeyen ne kadar hayalim varsa hepsi gerçek olmuştu. Parka gidip çocuklar gibi oynuyorduk. Ellerimiz ceplerimizde, sokaklarda boş boş dolaşıyorduk. Sonra eve gidip sesini sonuna kadar açıp müzik dinliyorduk. Sarhoş olup bağıra çağıra şarkılar söylüyorduk. Güliyorduk içten ve kana kana. İçimde kalmasın dediğim ne varsa; hepsini yaptım. Artık kendimden korkmuyordum. Etrafımdakilerden de çekindiğim bir şey kalmamıştı. Canım nasıl isterse öyle davranıyor, beni yargılamalarını umursamıyordum. Patronum: “İşe gelmezsen, seni kovarım!” dedi. İş arkadaşlarım: “Çok gülüyorsun, saçmalıyorsun!” dediler. Apartman yöneticimiz “Çok gürültü yapıyorsun, ayrıca çocukları korkutuyorsun. Böyle giderse arayacağım akıl hastanesini!” diye korkutmaya çalışıyor beni. Hiçbirini önemsemedim. Artık deli diyorlar bana. “Senin o arkadaşım dediğin adam aslında yaşamıyor! “Siz çok akıllısiniz sanki” diye cevap veriyorum bende. “Ben deli değilim. Mutluyum!” diye haykırıyorum.

Şimdi bembeyaz bir odada kilitliyim. Herkesin o aslında yok dediği tek dostum da yanımda... Başkasına da gerek yok zaten. Hiç bir yerde kapalı da değilim. Etrafımız apaydınlık ve biz tatile çıkıyoruz bir yağmur süresince...

Foto: Nida Öztop, Cerrahpaşa TÖK Dönem 5

Herşey Birden Oldu

Şafak Eray
Cerrahpaşa TÖK Dönem 4

Her kadın bilge bir öykücüdür aslında. Yüzündeki her çizginin bir hikâyesi vardır mutlak. Kaç yılını almıştır her birinin oluşması bilinmez ama anlatır durur o çizgiler, en kuytusunu insanın.

Sıfır noktasına ulaşmadan heybesini doldurmaya çalışır herkes. Belli bir vakti vardır her şeyin. Ödünç alınmış hayatlar kurar, hayatlar bozar her daim insan. Bir borçtur yaşam insana verilen, bundandır zamanı gelince hayatın verdiklerini geri alması.

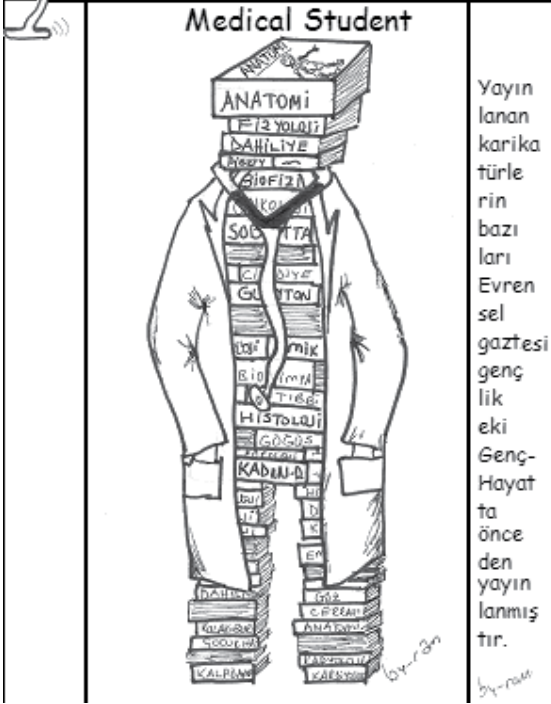
Herkes öder bedelini yaşamının elbet; ama farklıdır bedeller. En ağır bedellerin, hep kadına düşmüştür. En fazlasını, hep o vermiştir. Vefa demişler adına, benimsemiş; cefa demişler adına, kabullenmiş; sefa demişler adına, gülümsemiş. Onlar demişler kadın gülümsemiş.

Uzun sürmemiş çocukluğu ergen olmuş birden, olgun olmuş, olay olmuş, olan olmuş. Önce günah denilmiş bedenine, sonra ayıp denilmiş sözlerine. Sevgiyle tuttuğu kardeşinin eli haram olmuş eline. Her şey birden olmuş. Kanamış, kanatılmış. Kapanmış, kapatılmış. Susmuş, susturulmuş.

Her şey birden olmuş, daha her şeyin başındayken üstelik. Hep bir şeyleri var etmiş. Hep bir şeyler yok olmuş. Hep bir şeyleri üstlenmiş, hep bir şeyler üstelenmiş. Gülüşleri saklı, solukları suskunda olsa başlanmış bir kez bedeller ödenmeye. Her şey birden olmuş, olan olmuş.

Hızla başlayan bu değişim çok uzun sürmemiş, aniden bitmiş. Alma aşamasına geçmeden, heybesine hiçbir şey koyamadan daha almış hayat verdiklerini. Önce dişleri, sonra saçları, sonra gözleri eksilmiş zamanla. Eksikliklerden oluşması beklenen tamamlar âlemi hiç oluşmamış. İşte o zaman başlamış kadın, bilgece anlatmaya öyküsünü, alamadan verdiklerini. Bazen alına çizmiş öyküsünü, bazen tebessümünün ucuna iliştiirmiş.

Sıfır noktasına gelindiğinde, yani elde var sıfır denildiğinde ise; söz biter tüm kadınlarda. Susar gözleri, susar yüzü donuk bir bakış kalır yarına hediye. Her kadın bilge bir öykücüdür aslında. Anlatılanı duyabilene. ■

Mizah

Tekelleşme ve Medya

Onur Bucağıkıran
Marmara Tıp Dönem 2

Medya, klasik tanımıyla, demokrasilerde halkı etkileme ve yönlendirme gücünden ötürü yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü gücü oluşturur. Demokrasinin tam olarak yerleşmediği toplumlarda ise medya tehlikeli bir silah haline gelebilmektedir. Medyanın,

doğruyu yansıtmaya ve toplumsal muhalefeti oluşturma görevinden saparak, iktidarın ve sermayenin çıkarlarına göre hareket eder hale gelmesi; demokrasinin karşısındaki en büyük engellerden biridir.

Gelişen teknoloji ile birlikte haber almanın ve iletmenin maliyeti artmış ve basın yayın organları hayatta kalabilmek için reklâm almaya muhtaç hale gelmiştir. Bu durum ise reklâm veren sermayenin medyaya müdahalesini beraberinde getirmiştir. Gücü elinde bulunduran sermaye, işine gelen şekilde yayın yapan medya organlarını reklâm pastası ile teşvik ederken, çıkarlarına ters düşenlerin düzenin içinde kaybolmalarını sağlamaya çalışmıştır. Gazeteler okuyucuları azaldığı için değil reklam gelirleri azaldığı için kapanır ya da başka birine satılır hale gelir. İlerleyen süreçte sermaye medyaya reklam vererek müdahale etmektense, oluşturduğu sektörün içinde yer alarak medyayı elinde bulundurma yoluna girer. Medya patronları ortaya çıkar ve sektörü ele geçirmek isteyen holdinglerin yarışı böyle başlar. Bu holdingler önce başka sektörlerde boy gösterip daha sonra medyaya el atanlar ya da basın yayın organlarında elde ettikleri parayla başka sektörlerde güçlenenlerdir. İlk olarak gazete dağıtımını ele geçirerek bağımsız ya da küçük yayınları sindirmeye çalışırlar. Amaçlarına ulaşmak ve reklam payından en büyük payı kapmak isteyenler iktidarla sıkı ilişkiler içine girmiş, ellerindeki gücü onlara hissettirmişlerdir. Umberto Eco bu durumu, "Bugün bir ülke, ülkedeki iletişim araçlarını kontrol eden kişilere ait bulunmaktadır" sözünü ifade etmiştir. Bu büyük gücü elinde bulunduran holdingler iktidarın desteğiyle sermayelerini arttırır ve ilerlemeye devam eder. Fakat düzen tek yönlü işlemediği için medya da iktidarın tellallığını yapar hale gelir. Süreçte satın alma gücü düşük olan halkın önemi kalmamıştır. Gazeteler, radyolar, televizyon kanalları olayları büyük oranda sermayenin ve iktidarın gözünden anlatmaya başlar, muhalif söylemler yok olma noktasına gelir. Televizyonda sorgulayıcı ve araştırmacı yayın yaptığını iddia eden programlar ise ancak gece yarısından sonra,

sınırlı sürelerde yer bulur hale gelir. Büyük bir süre diziler ve saçma sapan programlarla oyalama şeklinde geçer durur. Piyasanın yönlendirdiği bir sektör haline gelen medya, hem reklam verenler hem de medya patronları sermayenin temsilcileri olduğundan, onların izin verdiği kadar demokrasi işler hale gelir. Medya böylece azınlık bir grubun elinde çoğunluğu yönlendirmek için kullanılan bir araç haline gelir. İktidarın ekmeğine yağı en iyi süren birkaç holding ise mükâfatını iktidarın büyük katkısıyla sektörde yalnız kalarak alır.

Tekelleşmenin bir başka etkisi çalışanların haklarının gasp edilmesi ve zorla "düzene ayak uydurulmalarını" sağlamakta kendini gösterir. İktidarla ilişkisine güvenen medya tekelleri karşılıklı "centilmenlik anlaşmaları" yaparak işten çıkardıkları emekçilerin başka bir yerde iş bulmasını, sosyal güvence ve sendikacılığı engellemeye çalışmaktadır. Çalışanların çoğu işten atılma korkusuyla sendikaya üye olmaktan çekinmekte, üye olanların sayısı küçük bir bölümü oluşturmaktadır. Bununla da yetinmeyen patronlar, esnek çalışma hükümlerini kullanarak medya emekçilerinin çalışma koşullarını ağırlaştıran, iş güvencesini tümüyle ortadan kaldıran yasadışı bireysel sözleşmeler imzalatma noktasına kadar gelmiştir.

Tekelleşme canavarı her alanda etkisini gösterse de en acı sonuçlar medyadaki tekelleşmede karşımıza çıkmaktadır. Gün geçtikçe daha da susan, yalan söylemlerle uyutulan ve tek tipleştirilen bir toplum oluşturulmaya çalışılmakta, yalan bir dünya sergilenmektedir. Bu durum karşısında gözümüzü açık tutmaz, duyarlılığımızı göstermezsek, haksızlıklara olabildiğince yüksek sesle karşı çıkmazsak yarın çok geç olabilir... ■

İskenderiyeli Hypatia tarihte, günümüzden yaklaşık 1600 yıl önce yaşamış, Mısırlı kadın filozof olarak bilinmektedir. Yaşadığı İskenderiye şehri bütün dünyanın hayranlığını kazanmış bilim ve felsefe merkeziydi ve Hypatia'nın tinsel gereksinimlerini bütünüyle karşılıyordu. Museion, kütüphane, çok tanrılı tapınaklar, kiliseler; din bilimciler, filozoflar, hatipler; matematik ve tıp okulları, haham okulları... Hep birlikte bir yapı oluşturuyor ve şehir sakinlerinin kültürel gereksinimlerini yanıtlıyordu. Hypatia burada babası Theon ile yaşıyordu. Theon iyi bir eğitim görmüş bir bilim insanı, bir matematikçi, bir gökbilimciydi. Theon'un birlikte çalıştığı insanlar arasında ona en yakını kızı Hypatia'ydı. Hypatia'nın matematikle tanıştıktan sonra babasını gölgede bıraktığı, dönemin kaynaklarından anlaşılmıştır. Theon'un ölümünün ardından Hypatia babasının projelerini; bağımsız, kendi kararlarını verecek olgunluğa erişmiş bir bilim insanı olarak sürdürmüştür.

Hypatia İskenderiye'de birçok şehirden gelen öğrencilerine felsefe dersleri vermiştir. Saygı gördüğü bu şehirde arabasıyla özgürce dolaşüyor, nüfuzlu memurlarla görüşüyor, kamusal ve bilimsel kurumları ziyaret ediyordu. Şehrin tanınmış yüzlerinden biri olan bu bilge, genç ve güzel kadın, şehrin önde gelen vatandaşlarından biriydi ve birçok olaya tanık olmuştu, genel olarak halkın saygısını kazanmıştı; fakat bazı çevrelerin düşmanlığını uyandırıyor. Yine burada bir öfke, saldırganlık ve aşağılama nesnesi haline gelecekti.

Hypatia Helenistik felsefenin son döneminde ortaya çıkan Yeni-Plâtonculuk akımından etkilenmiştir ve neredeyse bütün felsefesini bu bağlamda şekillendirmiş, derslerini bu doğrultuda vermiştir. Yeni-Plâtonculuk akımı Plotinos tarafından kurulmuş ve özellikle Hristiyan Ortaçağ felsefesine ve İslam felsefesine oldukça büyük etkiler yapmış bir felsefedir. Çünkü Plotinos'un felsefesi, dini inancı felsefe yoluyla temellendirmeye çalışan ortaçağ filozoflarının oldukça işine yaramıştır.

Hypatia öğrencilerine felsefeyi bir tür din gizemi, "sözcüklerle asla anlatılamayacak bir şey" olarak görmelerini söylemiştir. Böylelikle felsefeye yönelik içgüdülerin ve tanrısal gerçeklikle ilgili dinsel imgelerin ve duyguların yüzeye çıkmasını sağlar. Felsefenin gizemlerine hâkim olan bu "gerçek kılavuz", öğrencilerinden Platon'un öğretilerini izlemelerini,

zihinlerini ve kalplerini zorlayarak "içimizde gömülü olan gözü" iç benliklerinde bulmalarını ister. Benliğimizin derinliklerinde keşfedilmeyi bekleyen bu "zihin gözü", "aklın ışıldayan çocuğu" maddenin zincirlerini kırarak bireyin aşkın dünyayı görebilmesini sağlar. Bu benzersiz deneyimi yaşayan kişinin hayatında yeni bir dönem başlar, her filozofun aramakta olduğu "gerçek yaşam"a ulaşır. O andan başlayarak, bu gerçek yaşam her zaman aklın hizmetinde olacaktır; öncelikle ebedi bilgiye erişmek için bilişsel yollar denenecek, daha sonra ise bir başka var oluş boyutuna yükselerek Tek Olan'la doğrudan birleşme için esrimeye(aşkın olma durumu) teslim olunacaktır.

İnsan bedeninin sınırlarını aştığında, tanrıyı arayışı süresince tutkulardan bağımsız olacak, kendisiyle uyum içinde yaşayacak, dünya işlerine kayıtsız kalacaktır. Bunun için (tanrısallıkla birleşme) büyük bir zihinsel çabaya ve ahlaki kusursuzluğa gerek vardır. Bilgelik tek başına yeterli değildir. Hypatia öğrencilerine bilginin sınırında yer alan bu sezgiye nasıl sahip olabileceklerini açıklamıştır. Bu sezgi yalnızca güzelliği tanır, bu yüzden öğrencilerin kendilerinin de güzel, hatta kusursuz olmaları gerekir. Hypatia'nın bu temel gerçeği anlamak istemeyen öğrencileri üzerinde sert bir belletme yöntemi kullanmaktan çekinmemiştir. Hatta şöyle bir olay yaşanmıştır: Hypatia'nın düzenli öğrencilerinden biri ona âşık olur. Duygularını denetleyemeyerek aşkını

ona itiraf eder. Hypatia onu cezalandırmaya karar verir ve onu kovmak için etkili bir yol bulur. Dişi bedeninin fiziksel yönünün bir simgesi olarak adet bezini ona gösterirken, bir yandan da azarlar: “senin asıl sevdiğin bu, genç adam; güzelliği güzellik olduğu için sevmiyorsun.”

Hypatia ahlaki sıkıdüzen yoluyla ruhu arındırmak için en katı yöntemleri yalnızca kendi üzerinde uygulamıştır. Yaşamının sonuna dek bakire olarak kalmış, her zaman alçakgönüllü davranmış, günlük yaşamda sadelikten yana olmuş, her olayda ılımlılık ve dürüstlüğü gözetmiştir. Bunun tek nedeni kendi var oluşu için endişesi değil, her şeyden önce öğrencilerine örnek olmaktır.

Hypatia’nın yaşamı, işte bu toplumsal koşullar altında, babasının oluşturduğu bir bilim ortamında, ileri düzeydeki felsefi söylemlerle uğraşan öğrencilerinin arasında sürüp gidiyordu. Toplumda etkin bir gücü olan kilisenin başrahibi Theophilus’un ölümünün ardından, dengeler Hypatia için değişti. Hypatia Hristiyan olmadığı halde (kimileri ateist, kimileri çoktanrılı bir inanca sahip olduğunu söyler) kilise tarafından saygı görmüş ve başrahip ile hiçbir sorun yaşamamıştır.

Theophilus’un ölümü sonrasında başrahipliği Cyril’in geçmesiyle İskenderiye’de huzursuzluk baş göstermiştir. Dini erkin yetki alanının günlük, yerel olayları da içine alacak biçimde genişlemesi, dinin saflığını korumayı amaçlayan bir savaşın başlaması, resmi inanca bağlı olmayan topluluklara karşı harekete geçilmesi bu huzursuzluğun doğmasına neden olan birkaç olaydır. Sonrasında Yahudi cemaatiyle kavgaya tutuşmuş olan Cyril, Yahudi mallarının yağmalanmasına izin vermiş ve Yahudileri şehirden kovmaya girişmiştir. Tüm bu olayları kontrol altına almaya çalışan vali Orestes, Cyril’in yaptıklarını karşısında öfkelenmiş ve sivil iktidarı tekeline almaya çalışan Cyril’in bütün çabalarına inatla direnmiştir. Valinin dostlarından biri olan Hypatia bu direncin ortaya çıkmasında ve sürekliliğinde oldukça etkili olduğu yönünde Cyril’e bağlı olanlar arasında bir inanç gelişmiştir. Başrahip Cyril kendisinin tehlikede olduğunu düşünmüş, kiliseye bağlı topluluklar da ona yardım etmeye karar vermişlerdir. Keşişler Orestes’e saldırmış, Cyril’in yardımcıları ise Hypatia’nın sihirle uğraştığı; valiyi, “Tanrı’nın insanlarını” ve tüm şehri şeytani bir büyüyle etkisi altına aldığı yolunda söylentiler çıkarmış ve yaymışlardır. Başrahiple vali arasında, siyasi iktidar ve dünya işlerinde kilisenin söz sahibi olması yüzünden çıkan çatışma, Hypatia’nın öldürülmesiyle son bulmuştur. Bu, İskenderiye’de uzun süredir var olan sürtüşmelerin neden olduğu siyasi bir cinayettir. Hypatia, şehirdeki günlük gezintisinden eve dönerken, arabasından indirilerek, imparator tapınışının eski

tapınaklardan biri olan Caesarion kilisesine götürmüş, burada elbiseleri yırtılarak çıkarılmış ve kırık çömlek parçalarıyla öldürülmüştür. Hypatia’nın cadı olduğu söylentisiyle de cesedi Kinaron denilen bir yerde yakılmıştır.

Hypatia’nın yaşamı, çarpıcı ölüm biçiminin de etkisiyle, efsanevi nitelikler kazanmıştır. Sanatla süslenmiş, duygusallık ve ideolojik önyargılarla çarpıtılmış bu efsane, yüzyıllar boyunca bir popülerliğe sahip olmuştur. Hypatia’yı anlatan birçok yapıtta, Hypatia henüz ortaya çıkmakta olan Hristiyan bağnazlığının masum bir kurbanı; öldürülmesi ise, Yunan tanrılarıyla beraber, sorgulama özgürlüğünün de ortadan kalkışının bir simgesi olarak ele alınmıştır. “Yalnız o hayatta kalır, susturulamaz, ebedi; Ölüm titreyen evrenleri dağıtabilir Ama Güzellik onun ateşiyle hala parlar, ve her şey onda yeniden doğar, Ve dünyalar hala beyaz ayaklarının altında secde eder.” (Leconte de Lisle- 19yy. Fransız şairi) ■

Maria Dzielska’nın “İskenderiyeli Hypatia” kitabından derlenmiştir.

68'lerden Bir Hikaye: Devrimci Gençlik Köprüsü

Zeynep S. Varol
Çapa TÖK

Yer, Asya'yla Avrupa'nın kesiştiği nokta. İstanbul ve Hakkâri. Biri Avrupa'ya geçit kapımız, bugün milyonları taşıyan bir metropol. Diğeri İran-İrak sınırında en uzağımızdaki ve de mesafeden öte en uzağımızdaki; en unutulmuş olanından bir şehir. Ve bu iki şehrin ortak hikâyesi; eş zamanlı yapılan köprüleri.

Zaman, 1969 yılı. İstanbul Boğazı'na ilk köprü'nün yapılma çalışmaları başlar. Bu arada Hakkâri'de azgın Zap Suyu canlar alır, filmlere konu olur.

Petrole daha fazla bağımlı kılacağı, doğal ve kültürel yapıda tahribata neden olacağı, çevre arazilerde rant kavgalarına yol açacağı gerekçesiyle boğaz üzerine yapılacak köprü'nün yapımına devrimci gençler itiraz ederler. Derler ki: 'Bu ülkede kaynaklar ve emek eşit dağıtılmalı, batıya doğru devasal köprüler yapılırken doğuda köprüsüzlükten insanlar ölmemeli. Zap Suyu üzerine de köprü yapılsın!'. Ve ODTÜ'lü, İTÜ'lü, İstanbul Üniversite'li devrimci öğrenciler boğaz üzerine yapılacak köprü'nün eşini Zap suyu üzerinde inşa etmek için yola çıkarlar.

Dönemin ulusal gazetelerinden Milliyet bir kampanya başlatır ve köprü yapımına giden gençler

Bağış kabulü sona ererken
GENÇLER BUGÜN
YOLA ÇIKIYOR

■ Ayvansaray Çivi - Tel Fabrikası 300 kilo çivi, Kot Pantolonları da gençlere iş pantolonu verdi

İLK KAMYON YOLA ÇIKTI

Zap Köprüsü inşaatında kullanılarak materyallerden ilk kamyon dün sabah İstanbul'dan yola çıktı. Yedigöller Otomasyon sanayi tesisinde üretilen ve cikan kamyon Faza otobüs kadar Hakkâri'ye varma olanağıdır. Diğer materyaller, vier kamyonlarla İstanbul'daki çitlerde sevkedilmekte. Fotoğrafia kamp ve inşaat materyalleri için birinci kamyon ağırlıyor.

BAGIŞLAR

ÖNCEKİ YERKÜN	185.844,13
P. O. Yd. Sh. Td. 2 nci Bölük	1.000,—
P. O. Yd. Sh. Td. 4 Üncü Bölük	723,65
Bir okuyucu	10,—
Bir okuyucu	30,—
Mustafa Teoman Umut	15,—
Tekno Servis İstasyonu mensupları	202,50
(Mondopolary)	
Sani Rahmi Zeren	10,—
Vesile Akın	25,—
Rahime Ölgüt	10,—
Haldun Hacıoğlu	30,—
Abdullah Örtücü	10,—
Mehmet Çankırılı	10,—
Serife Yiğit	10,—
Alkan Telliçin Okulu Tüneli Cemiyeti	10,—
Nazhan Ertili	15,—
Dr. İlhami Tankut	100,—

6 Devrimci No. 11. 50. 4 de

önce duyarlı zenginlerin desteğini alır. Sonra ise yurdun her tarafından yardım gelmeye başlar. Köprü yapmanın ötesinde yörenin yapısını, oranın insanının hayatını merak eden öğrenciler bir anda ülke çapında üne kavuşurlar.

O dönemde köprü yapımına gidenler bugün ülkenin ileri gelenlerinden. Köprü'nün hikâyesini anlatırken "Aslında sadece muhalefet olmaya çalışıyorduk ama "Boğaz'a değil Zap'a Köprü" eylemi ile bir araya gelip asma köprü'yü hep birlikte inşa ettik." diyorlar ve şunları ekliyorlar: "Trenden indiğimizde burası için ne deseler kabul ederdik; çünkü hiç bilmediğimiz bir yerdin burası... Bir gün domates istedik ve köylü bize "Domates ne?" diye sordu. Sohbet ederken ninenin biri "Atatürk'ü biliyorum da evladım ondan sonraki padişah kimdir?" diye sordu. Aynı ülkede öyle uzaktık ki birbirimize. Bizi yadırgadılar ilkin fakat daha sonra niyetimizin onlara zarar vermek olmadığını anladıklarında öyle sıcak öyle yardımseverdiler ki; ayrılırken aramızda çoktan bir bağ oluşmuştu."

Ve yöre halkı anlatıyor köprü'nün hikâyesini: "Komünistler geldi, devletin yapmadığını yaptı

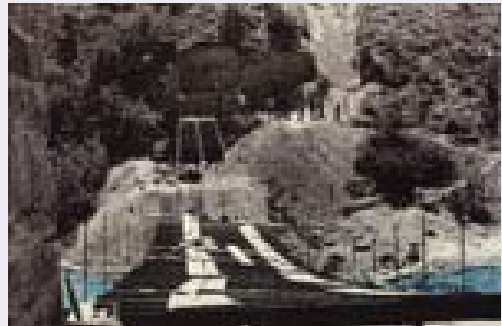
burada.” diyorlar. Çünkü o dönemin Başbakan’ı olan Demirel’e yine dönemin Hakkâri valisi seçimlerden sonra gidiyor ve ‘Hakkâri için nasıl bir kalkınma programı uygulamayı düşünüyorsunuz?’ diye soruyor. Aldığı yanıt hayli ilginç: “Hakkâri’den bir milletvekili çıktı, siyasal anlamda değeri yok, özel bir programa da gerek yok. Bildiğinizi yapınız.” Hal böyle olunca bir ışık oluyor Devrimci Gençlik Köprüsü yöre halkına. Öyle ki efsaneleştirmişler bile köprüyü. O dönem Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan hapiste oldukları için köprü yapımına katılamamalarına rağmen; yöre halkı hala “Deniz diye bir oğlan vardı, iki kere geldi buraya, çok güçlüydü. Yusuf’un çalışmaktan saçları beyazladı burada.” diye anlatıyorlar ve 68 olayları sonunda idam edilen devrimci hareketin simgelerini bir yerde içselleştiriyorlar, sahipleniyorlar.

Aradan iki askeri darbe ve bir askeri darbe girişimi geçer. Köprü ayakta kalır. Yöre halkı nöbet tutar köprü yıkılmasın diye. Başka köprüler de yapılır Zap Suyu üzerine ama halk bir umut, bir kardeşlik simgesi olan köprüsünü korumak ister. Korumak isterler çünkü bu kardeşlik bağının yıkılmasını

isteyenler de hemen yanı başlarındadır. Ve 1999 yılında bir gece havaya uçurulur köprü “kim olduğu bilinmeyen” diye kayıtlara geçen “jandarma” tarafından. Bugün köprünün sadece başı ve sonu duruyor ama her adres inadına köprüye göre veriliyor: Köprüden önce, köprüden sonra...

Çünkü yıkılan sadece beton yığını ve kalan, kalacak olan binlerce yıldır bir arada yaşamının getirdiği birlik duygusu ve kardeşliktir.

Devrimci Gençlik Köprüsü, Boğaz Köprüsü ile eş zamanlı yapıldı ve bana göre ikisi de doğu ile batı arasında bir köprü niteliğinde. Yıkılsa da! ■

Taksim'den Gelip Geçenler

Gökhan Alıcı - Murat Özakdaş
Edirne TÖK

İstanbul'un kalbinin attığı yerdir Taksim adeta, yalnız şu günlerde sanki tüm Türkiye'nin kalbi orada atıyor. Birbiri ardına yapılan açıklamaların, basın toplantılarının merkezinde hep aynı alanın ismi geçiyor, Taksim.

Tarihi çok eskilere dayansa da Taksim Meydanı en çok 1977 yılında yaşanan katliamla hatırlanmakta. 500 bin kişinin katıldığı 1977 bir mayısında, miting sonlarına doğru faillerinin hala belli olmadığı "güçler" tarafından insanların üzerine ateş açılması sonucu 36 emekçi yaşamlarını yitirdi.

Katliamın üzerinden henüz çok geçmemişken alan Demokrat Parti'ye, ondan birkaç yıl sonra ise Adalet Partisi'ne adeta tahsis ediliyordu.

1978 Bir Mayıs'ında emekçiler tekrar meydanda olacaklardı ve işte bu tarihten sonra meydanda 1 Mayıs bir daha kutlanamayacaktı. 12 Eylül karanlığının da araya girmesiyle emekçilerin Taksim talebi 8 yıl kadar bastırılıyordu. Bu süreç içerisinde Taksim'de tek bir gösteriye izin veriliyor, o da Avrupa Futbol Şampiyonası eleme maçında Türkiye'nin Avusturya'yı yenmesi sebebiyle yapılan "zafer kutlaması".

89 yılında emekçilerin 1 Mayıs'larını Taksim'de kutlama taleplerinin ardından Taksim'e yürümelerine karşı polis ateşle karşılık veriyor ve olaylar sırasında Mehmet Akif Dalcı isimli bir emekçi yaşamını yitiriyor. Bu öylesine garip bir yasaktır ki Dalcı'nın vurulmasından henüz iki ay geçmemişken şövenist içerikli bir mitingin(Bulgaristan'ı Teline Mitingi) alanda yapılmasına izin veriliyor.

Aynı içerikli bir mitinge 1994 yılında da izin veriliyor. "Bosna'daki Sırp katliamını protesto" için yapılan miting Türkiye'deki en büyük şeriatçı gösterilerden birine dönüşüyor.

1998 yılında ise 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü Taksim'de kutlamak isteyenlere polis çok sert bir şekilde müdahale ediyor ve onlarca insan gözaltına alınıyor. Aynı yılın kasım ayında ise İtalyan mallarını boykot şövenist rüzgârının estiği

günlerde bir grup kadının Taksim'de toplanıp İtalyan Konsolosluğu'na yürümelerine engel olunmuyordu.

30 yıldır emekçilere kapatılan Taksim bakın daha ne etkinliklere açıldı :

- Yılbaşı kutlamaları ve konserleri
- Avrasya Maratonu
- Asker uğurlama günleri
- Kutlu doğum haftası etkinlikleri ve iftar çadırları
- 1999-2000 UEFA Kupası şampiyonu Galatasaray'ın karşılanması ve kutlanması
- 2002 Dünya Kupası 3.'sü millî takımın karşılanması ve kutlanması
- BM'nin (Uluslar arası gönüllüler günü) 21 yıldır Taksim'de kutlanıyor.
- Sertap Erener'in Eurovision birinciliğinin kutlanması
- 2004 Kelkit platform yürüyüşü
- 2006, 35. Fiat Rallisi start töreni
- 2007 Red Bull X_Fighters Motor Gösterisi
- 2008 Polis Günü yürüyüşü

Yaşananlar her şeyi açık bir şekilde ortaya koyuyor aslında. Meydan "ayak takımı" dediklerinin dışında herkese açık, her türlü sermaye kuruluşuna, gerici-şeriatçı her mitinge, apolitik her etkinliğe.

Dünyayı emeğiyle güzelleştirenlere, üretenlere meydan bugün kapatılıyor. Ama ayakların başları yönettiği günlerde meydan gerçek sahiplerinin eline mutlaka geçecektir. ■

Sorumlu Sendikacılık

Onur Kubilay
Antalya TÖK Dönem 3

Türk-İş başkanı kızgın görünüyordu ekranlarda:

“Sorumluluk sahibi olmamızın istismar edilmesine müsaade etmeyiz...”

Her ne kadar bu sözde kulağı tırmalayan bir şeyler olsa da Emek Platformu bileşenleri olan tüm sendikalarından üst üste eylem kararları geldikçe bunu fazla sorgulama gereği duymadım.

İşçiler, emekçiler umutlanmıştı; Emek Platformu eylem diyor, iş bırakma diyordu. Biz tıpçılar için de özel bir önemi olan 14 Mart Cuma günü iş bırakılacaktı. Uzun bir aradan sonra ilk kez ülke çapında bu kadar büyük bir eylem yapılacaktı, komşumuz Yunanistan’da da benzer nedenlerle yer yerinden oynarken...

Basın açıklamalarıyla geçen bir hafta sonunda 14 Mart günü emekçiler iki saatlik iş bıraktı. Ardından biz de emekçilerle beraber meydanlardaydık. “işçi memur el ele, genel greve” sloganları atılıyordu. Emekçiler yasayı geçirmemeye kararlı görünüyorlardı. Haklılardı da çocuklarının sağlığıyla, geleceğiyle oynanıyordu. Öğleden sonra basın ülkenin dört bir yanındaki emekçilerin eylemlerini gösteriyordu. Hastaneler, okullar, fabrikalar, yollar, köprülerde çalışmaya iki saat ara verildiğinden özellikle de büyük şehirlerde hayatın aksadığından bahsediliyordu. Hükümet, emekçilerin sesini duymazlıktan gelememişti ve akşam saatlerinde hükümetin SSGSS yasa tasarısını tekrar görüşülmek üzere geri çektiği bildirildi.

Ülkede bunlar olurken bir haber daha gündeme bomba gibi düşmüştü: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı inanılmaz bir zamanlamayla AKP ye kapatma davası açmıştı. Akşam haberlerinde gündem alt üst olmuş, işçi eylemleri ikinci plana itilmiş,

dakikalarca kapatma davası hakkında konuşulmuştu. Gündem hafta sonunda da değişmedi herkes kapatma davasını konuşuyordu.

İşin ilginç tarafı sendikaların elinin güçlendiği düşünürken onlardan da ses çıkmıyordu. Oysa Emek Platformu’nun yasa tamamen geri çekilsin açıklaması bekleniyordu. Hükümetle Emek Platformu üyeleri hafta başında tekrar bir araya geldi ve hükümet yasada bir takım değişiklikler yapıldığını açıkladı. Bu değişikliklere Türk-İş’in olumlu yanıt vermesiyle korktuğumuz başımıza gelmişti. Hükümetin göz ardı edemediği emekçileri Türk-İş yönetimi göz ardı etmişti. Emekçilere sağlanan birkaç iyileştirmeyle tabanının gözünü boyamayı amaçlayan yönetim hükümetle de arayı bozmamış oluyordu.”Sorumlu sendikacılık” ne demek şimdi daha iyi anlaşıyordu!

Türk-İş’in tavrına rağmen Emek Platformu’nun diğer bileşenleri eylemlere devam derken Türk-İş yönetimi Emek Platformu’na adeta ateş püskürüyor, masaya oturulduktan sonra tekrar eylem yapılamayacağını ileri sürüyor, kraldan kralcı olmanın alasını cümle âleme gösteriyordu. Platformun diğer bileşenleri tarafından 6 Nisan’da Kadıköy’de yapılacak mitinge de katılmayacağını açıklayan Türk İş yönetimi kendilerine bağlı pek çok sendika tarafından da eleştiriliyor ve bu sendikalar bağımsız olarak eyleme katılacaklarını açıklıyorlardı.

Bakalım önümüzdeki dönemde, Türk-İş yönetimi tabanının eleştirilerine kulaklarını tıkayıp, “sorumlu sendikacılığa” devam mı diyecek? Yoksa sorumlu olması gereken tarafın neresi olduğunu hatırlayarak(kendisine hatırlatılarak) siyasette işçi sınıfının ağırlığını mı hissettirecek?

Tüm emekçilerin bayramı 1 mayıs kutlu olsun! ■

Türk Tabipleri Birliği - Tıp Öğrencileri Kolu

2006–2008 Dönemi Değerlendirmesi (*)

Tıp Öğrencileri Kolu, tıp öğrencilerinin ve tıp eğitiminin sorunlarını çözmek, sağlık ortamının iyileştirilmesine ve parasız, nitelikli, ulaşılabilir sağlık hizmeti sunulmasına katkı sağlamak, öğrencilere çağdaş hekimlik ilkelerini benimsetmek ve daha demokratik bir ülkede yaşama hakkını savunmak için Türkiye'nin çeşitli tıp fakültelerinde mücadele veren öğrencileri ortak bir çatı altında toplama amacıyla Türk Tabipler Birliği bünyesinde kurulmuş tıp öğrencilerinin demokratik örgütüdür.

TÖK merkezi düzeydeki çalışmalarına 2002 yılında başlamıştır. TÖK, ilk yıllarda yakalayamadığı kitlesellik hedefine, özellikle son iki yılda, nispeten yükselişe geçen özelleştirme karşıtı emekçi hareketi ve muhalefetin etkisi ve aktivistlerin özveriyle çabalarının katkısıyla daha çok yaklaşmış; kurumsallığını geliştirme yönünde önemli adımlar atmış; geçen yıllara oranla örgütlülüğünü anlamlı ölçüde geliştirmiştir.

Pek çok fakültede yeni TÖK faaliyetine başlanması, her fakülteden gelen temsilcilerle iki ayda bir toplanması gereken Genel Yürütme Kurulu'nun, 2007–2008 döneminde düzenli olarak toplanması, merkezi ve sürekli bir derginin yayınlanması, bazı illerde ulusal katılımlı sempozyum ve etkinliklerin düzenlenmesi bu gelişmeyi kanıtlayan göstergelerden bazılarıdır.

Bu kısa değerlendirme ışığında, TÖK çalışmasının geçtiğimiz iki yıllık dönemde çok daha planlı, düzenli ve en önemlisi daha örgütlü yürütüldüğü söylenebilir.

Çalışma Raporu 2006–2008

2006–2007 Dönemi

Daha önce yapılan çağrı ve çalışmalar doğrultusunda 11 Mart 2007 tarihinde TTB ve diğer emek örgütleri tarafından gerçekleştirilen “Beyaz Miting”e ülke genelinden yaklaşık 300 tıp öğrencisi katılmış ve “Sağlıkta Dönüşüm” programına karşı seslerini yükseltmişlerdir.

30–31 Mart 2007 tarihlerinde Ankara’da yapılan 2. Dr. Füsün Sayek Tıp Eğitimi Buluşması’na ülke genelinden 80 tıp öğrencisi katılmış ve tıp öğrencilerinin tıp eğitimindeki yeni uygulamalara ve Tıpta Uzmanlık Sınavı’na karşı görüşlerini aktarmış ve bu konuda alternatiflerini ortaya koymuşlardır.

31 Mart 2007 tarihinde 16 tıp fakültesinden öğrencilerin katılımıyla Genel Yürütme Kurulu(GYK) toplantısı yapılmış olup; aşağıda ki kararlar alınmıştır:

- 19–20 Mayıs tarihlerinde Balıkesir’in Gönen ilçesinde “Bahar Okulu” adı altında bir eğitim çalışması düzenlenmesi.
- Fakültelerde sağlık ve eğitim hakkının savunulmasında ilişkin çalışmalar yapılması.
- Ekim ayı içerisinde TTB-TÖK 3.Genel Kurulu’nun yapılması.

İşçi ve emekçilerin bayramı olan 1 Mayıs, geleceğin emekçileri olan tıp öğrencileri tarafından sahiplenilmiş; Taksim’de ve ülkenin dört bir yanında kutlanmıştır. Bütün yerel örgütlerimiz 1 Mayıs alanlarına daha fazla öğrenciyi çekebilmek için yoğun çaba sarf etmişlerdir.

GYK’ da alınan kararlar doğrultusunda 19–20 Mayıs’ta Balıkesir Gönen’de Metal-İş sendikasına bağlı Kemal Türkler Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde yapılan Bahar Okulu’na 13 fakülteden 100 den fazla tıp öğrencisi katılmıştır. Öğrenciler bu etkinlikte; tıp eğitimi, piyasalaştırma, örgütlenme, yaklaşmakta olan genel seçimler ve barış gibi temel konuları tartışma hem de konunun uzmanı kişilerden bilgi edinme olanağı bulmuşlardır. Tartışma oturumları genel katılımlı olmak üzere iki şekilde düzenlenmiş bu şekilde farklı şehirlerden öğrencilerin birbirlerini daha yakından tanımaları ve fikir alışverişinde bulunmaları sağlanmaya çalışılmıştır. TTB-TÖK tarafından ilk defa düzenlenen Bahar Okulu niteliği, içeriği ve katılım yönünden olumlu; gelecek yıllarda ki çalışmalara ivme kazandıracak derecede de verimli geçmiştir.

2007–2008 Dönemi

Çalışmalarımız, 27 Ekim 2007 tarihinde Ankara’da yapılan 3. Olağan Genel Kurul ile başladı.

Yılda bir gerçekleştirilen Genel Kurul’a İstanbul’dan Çapa, Cerrahpaşa, Marmara, Ankara’dan Gazi, Hacettepe ve Ankara, Edirne, Kocaeli, İzmir’den Ege, Eskişehir, Denizli, Antalya, Adana, G. Antep ve Samsun ve Sivas’tan delegeler katıldılar. Genel Kurul’a delege gönderemeyen ancak daha sonraki Genel Yürütme Kurulu toplantılarına ve etkinliklere katılan, Mersin, Diyarbakır, Van, Hatay ve İzmir D.Eylül’den arkadaşlarımız ile birlikte örgütlü olduğumuz fakülte sayısı 22’ye ulaştı.

Genel Kurul Toplantısı, yerel çalışmaların değerlendirilmesinin ardından tüzük değişikliği önerileriyle devam etti. Tüzüğe göre sadece Ankara TÖK üyelerinin yer alabileceği Merkez Yürütme Kurulu’nun

çeşitli illerden 4 üye, Ankara TÖK'ten 3 üye seçilerek oluşturulmasına karar verildi ve gerekli tüzük değişikliği oy birliği ile kabul edildi.

Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin seçiminden sonra yeni dönemde yürütülecek çalışmalar görüşüldü. Ek gündem önerileri oturumunda ise sağlık ve eğitim konularından toplumsal olaylara kadar birçok konu geniş perspektifte tartışıldı. Ayrıca 3 Kasım 2007 tarihinde Ankara'da TTB, TMMOB ve DİSK'in çağrısıyla düzenlenen Özgür, Demokratik ve Eşitlikçi Bir Türkiye" mitingi için ortak "Barış Metni" yazılmasına karar verildi.

3 Kasım 2007 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen "Özgür, Demokratik ve Eşitlikçi Bir Türkiye" mitingine ülkenin dört bir yanından gelen 200 tıp öğrencisi ortak taleplerini bir arada dile getirdiler.

3 Kasım 2007 tarihinde 2007–2008 döneminin 1.Genel Yürütme Kurulu toplantısı yapıldı. Merkezi Yayın organının ve internet sitesi ihtiyacının tartışıldığı toplantıda, dönemin ülke ve üniversite ortamı ve ihtiyaçları yoğun biçimde tartışıldı. TÖK'ün gelişen süreçte sağlık politikaları ve tıp eğitimi üzerinden yoğun çalışmalar planlaması, bir yandan da yükselen ırkçılığa, şovenizme ve militarizme karşı da eylem ve etkinliklerde yer alması gerektiği vurgulandı.

Genel Kurul'da seçilen ve çeşitli illerden üyelerin oluşturduğu Merkez Yürütme Kurulu ilk toplantısını 11 Kasım 2007 tarihinde gerçekleştirdi. Bu toplantıda MYK'nın haftada bir defa pazartesi günü toplanmasına karar verildi.

17 Kasım 2007'de Ankara'da hastanelerdeki taşeron personel çalıştırmaya karşı çıkan; meslek hayatımızda ekip arkadaşlarımız olacak sağlık emekçileriyle birlikte "Taşeronlaştırmaya Hayır" eyleminde Sağlık Bakanlığı'na yürüdük. Bu eylem için genel katılım çağrısı yapıldı.

8 Aralık 2007'de 16 tıp fakültesinden temsilcilerin katılımıyla 2. GYK toplantısı yapıldı. Bu toplantıda ele alınan konular ve alınan kararlar şu şekildedir;

- Türkiye'nin pek çok farklı bölgesinde ki tıp fakültesinde çalışmalarını sürdüren TÖK'ün merkezi olarak çıkarılan bir dergiye ihtiyacı olduğu düşünülüp çalışmalara başlandı.
- Adana'dan gelen arkadaşlarımızın Nisan ayı içerisinde gerçekleştirmeyi planladıkları "Tıp Eğitimi Sempozyumu" ele alındı.
- "Sağlıkta Yıkım" olarak değerlendirdiğimiz Sağlıkta Dönüşüm programının ayaklarından biri olan, çalışanların kazanılmış birçok hakkını gasp eden SSGSS yasa tasarısının yeniden meclis gündemine getirilmesi ve GSS karşıtı mücadele tartışıldı. Bu konuda daha koordineli bir çalışma yürütebilmek ve maddi zorluklar yaşayan yerellere kolaylık sağlamak amacıyla, GSS'ye karşı ortak bildiri, broşür ve afişler basılmasına karar verildi. Bu materyallerin öğrenci arkadaşlarımızın ve halkımızın SSGSS

konusunda bilgilendirilmesi ve bu yıkımın son bulmasını sağlamak amacıyla kamuoyu oluşturulması temelinde hazırlanması gerektiği de belirtildi.

- Başta Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesinde yer alanlar olmak üzere bütün Türkiye'de ki üniversitelerde devrimci, demokrat ve yurtsever öğrencileri bastırmaya ve susturmaya dönük soruşturma, uzaklaştırma, gözaltı ve tutuklama "terörünün" kınanması ile ilgili bir bildirinin kaleme alınmasına karar verildi. Uygun olan bütün illerin bu konuda çalışmalar yapması önerildi.

Şubat, Mart ayları içerisinde tüm illerde SSGSS yasa tasarısına karşı çalışmalar yapıldı, bu çalışmalar; paneller, konferanslar düzenleme, bildiriler dağıtım, imza toplama şeklinde oldu. Tıp öğrencileri 9 Martta "Karanlığa Karşı Beyaz Duruş" ve 14 Mart iş bırakma eylemlerinde ise tüm illerde geleceğin hekimleri olarak yerlerini aldılar.

GYK toplantısında alınan karar doğrultusunda, Mart ayı içerisinde tıp öğrencilerinin örgütlü sesi ve TÖK'ün merkezi yayın organı olan ayrıca "hayata dokunan dergi" şiarını taşıyan "DOKU" adlı dergimizin ilk sayısını yayınladık; 2 ayda bir yayınlanacak olan dergimiz 6000 adet basılarak tüm illere dağıtıldı.

29 Mart 2008 tarihinde 17 tıp fakültesinden gelen katılımcılarla gerçekleştirilen, dönemin 3. GYK toplantısının gündemi şu şekildedir;

- 2 aylık süre boyunca GSS'ye karşı yürütülen çalışmanın değerlendirilmesi yapılarak, hala gündemde olan tasarıyla mücadeleye nasıl devam edileceği tartışıldı.
- DOKU Dergisi'nin ilk sayısı değerlendirildi ve takip edecek sayılar için yeni bir yayın kurulu oluşturuldu. İkinci sayının Mayıs ayı ortalarında çıkarılması kararlaştırıldı.
- İkincisi yapılacak Bahar Okulu etkinliğinin 10–11 Mayıs tarihlerinde Kemal Türkler Eğitim ve Dinlenme Tesisleri'nde gerçekleştirilmesine karar verildi. Eğitim çalışmalarında işlenecek konu başlıkları ve panellere davet edilecek konuşmacılar belirlendi. Organizasyon için İstanbul ile Eskişehir TÖK görevlendirildi.
- Yaklaşmakta olan 1 Mayıs Birlik ve Mücadele günü üzerine tartışıldı. 1 Mayıs kutlamalarının, fakültelerden başlayarak yerelerde örgütlenmesinin önemine vurgu yapıldı.
- Adana'dan katılan arkadaşlar, 2–3 Nisan'da Çukurova Üniversitesinde düzenlenecek olan Tıp Eğitimi Sempozyumu üzerine bilgilendirme sunumu yaptılar. Sempozyuma genel katılım çağrısı yapıldı.

Başta 1 Nisan Kızılay ve 6 Nisan Kadıköy mitingleri olmak üzere, Nisan ayı boyunca, yurt genelinde GSS' ye karşı düzenlenen mitinglere katıldık. Meydanlarda emekçilerle birlikte SSGSS yasasını protesto ettik.

1 Mayıs'ta Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "ayak takımı" olarak tabir ettiği ama aslında bu ülkenin gerçek sahipleri olan işçi ve emekçilerin yanında kendi taleplerimizle Taksim'de ve ülkenin dört bir yanında alanlardaydık.

10-11 Mayıs tarihlerinde 16 fakülteden 130 tıp öğrencisinin katılımıyla Bahar Okulu etkinliğimizi gerçekleştirdik. Çalışmamızın atölye bölümünde "TÖK Örgütlenmesi" ve "Çok Kültürlülük ve Toplumsal Çatışma" konularını ele aldık. Okulumuza katılan TTB Genel Sekreteri Dr. Altan Ayaz ve TTB Merkez Konsey üyesi Dr. Ali Çerkezoğlu "Hekim ve tıp öğrenci hareketi üzerine" konuşmalar yaptılar. Halk Sağlığı uzmanı Prof. Dr. Ata Soyer hocamızla birlikte neo-liberal politikalar bağlamında Türkiye'de sağlığın finansmanını ve AK parti hükümetinin sağlık politikalarını tartıştık.

11 Mayıs tarihinde yine Gönen'de dönemin 4. ve son GYK toplantısını gerçekleştirdik. Bu toplantıda;

- İletişim sorunlarını en aza indirmek için yerel örgütlerin üye kayıtlarını ve elektronik posta listelerini güncellemeleri gerektiği belirtildi.
- Yazılı kayıt tutma alışkanlığının gelişmesi ve gelecek dönemlere veri aktarımının sağlanması için, 2008 Ekim ayında yapılacak olan Genel Kurul'a her yerel örgütün önceki yıla dair yazılı çalışma raporu ile gelmesi ve bu konuda tüzük değişikliğine gidilmesi kararlaştırıldı.
- TÖK örgütlenmesinin bulunmadığı fakültelerde okuyan öğrencilere ulaşip onları kendi fakültelerinde TÖK çalışması yürütmek konusunda teşvik etmek ve gereken yardımı sunmak gerektiği vurgulandı.

Tıp Öğrenci Hareketinin Güncel Dinamikleri

Tıp Öğrenci Kolu'nun Türk Tabipleri Birliğinin en genç örgütlenmesi olduğu düşünüldüğünde, örgütlenmemizin ne üzerine kurulduğu; TÖK'ün amaç, ilke ve düşünsel zemini üzerine kısa bir bilgilendirme yapma gereği doğuyor.

Tıp Öğrencileri Kolu, çalışmalarını planlarken göz önünde tuttuğu belirli dayanak noktaları vardır. Bunlar tıp öğrencilerinin güncel sorunları, tıp eğitimi sorunları, sağlık politikaları, toplumsal sağlık sorunları ve üniversiteleri ilgilendiren ülkedeki siyasi gelişmelerdir. Bu odak noktalarından hangisinin dönemselsel olarak daha fazla ön plana çıkacağı o dönemin gerekliliklerine göre belirlenir. Örneğin geçtiğimiz aylarda, SSGSS yasa tartsısına karşı bütün emekçi sınıfların topyekûn mücadele verdiği süreçte, TÖK'ün en önemli gündem maddesi elbette ki sağlık politikaları ve GSS olmuştur.

Ülkemizde ki güncel durumu tıp öğrencilerinin

gözünden kısaca değerlendirmek gerekirse; Türkiye'de emekçi sınıflar, dizginlerinden boşanmış emek düşmanlığı ve bu emek düşmanlığının farklı yüzleri olan ırkçı ve gerici saldırılarla karşı karşıyadır. 59. ve 60. tek partili AKP hükümetleri, sağlık ve sosyal güvenlik alanında ki piyasalaştırmacı adımlarını bir bir atarken; tıp fakülteleri, bir yandan bu politikaların karşısında olduğunu beyan etmekte bir yandan da yeni sağlık yapılanmasında ki yerlerini korumak ve sağlamlaştırmak için fakülte hastanelerinde benzer düzenlemeleri getirmektedir.

Türkiye tıp fakültelerinde en az konuşulan tıp konu eğitimidir. Tıp eğitimine getirilecek düzenlemeler sağlık ortamından izole edilerek, eğitim modelleri ya da ders geçme ve sınav sistemleri üzerinden tartışılmakta; güncel sağlık politikalarıyla bağlanmamaktadır. Hali hazırda var olan tıp fakülteleri iyileştirmelere bu iyileştirmeler için maddi desteğe ihtiyaç duyarken; yeni fakülteler açılmakta, kadavrasız, mikroskopsuz, kantinsiz hatta binasız sürdürülen tıp eğitimi siyasetlerin reklâm malzemesi olarak deyim yerindeyse harcanmaktadır. Bu durum tıp öğrencilerinin bulundukları ortamdan memnuniyetsiz, sürekli huzursuz ve kendilerini yetersiz hissetmelerine yol açmaktadır.

Üniversitelerde gerici saldırılar tırmanmakta, hem ideolojik hem zor kullanılarak gerçekleştirilmekte. Saldırıları üniversite yönetiminden, öğretim üyelerine, özel güvenlik birimlerinden kampüslere giren silahlı gruplara kadar(6 Nisan 2008 tarihinde Akdeniz Üniversitesinde yaşanan olaylarda olduğu gibi) çok farklı odakların işbirliği ile sürdürülmektedir. Üniversitelerde ki baskıcı ortam, tam da yönetici sınıfların istediği gibi, hiçbir muhalefetin örgütlenemediği dikta rejimlerini anımsatmaktadır.

Görülmektedir ki; tıp fakültelerinde yürütülecek mücadele asla tek bir alana sıkıştırılamaz. Her olgu birbiri ile bağlantılı, yaşanan her gelişme birbirinin devamıdır. O halde tıp öğrencilerinin bu karmaşık gibi görünen olayları analiz etmelerini ve sorunlarını gerek kaynağını görüp çözüm üretebilmelerini sağlayacak düzeyde bir propaganda çalışması önümüzde ki yıllarda TÖK'ün asli görevi olarak görülmektedir. TÖK, bir yandan tıp öğrencilerinin fakülte, derslik ve kampüslerinde ki, yani bütün yaşama alanlarında ki sorunlarına çözüm ararken, diğer yandan bu sorunlarla dolaysız bağlantılı olan ülke gündemi ve dünya konjonktürünü dikkate almalı; çalışmalarını şekillendirirken bu yönde de eylem ve etkinlikler planlamalıdır.

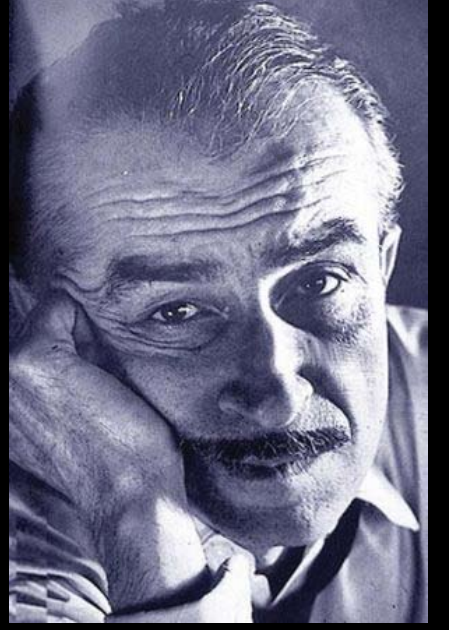
Tıp Öğrencileri Kolu önümüzdeki yıllarda da öğrencilerin, kendi sorunlarının çözümünde inisiyatif alan, ülke sorunlarının çözümünde söz sahibi olmaya istekli ve Türk Tabipleri Birliği çatısı altında çalışma yürütecek aydın, çağdaş ve elbette ki örgütlü hekimler olabilmelerini sağlamak için, hem yerel hem merkezi örgütsel aygıtlarıyla elinden gelen bütün çabayı göstermeye devam edecektir. ■

(*)Tıp Öğrenci Kolu'nun 28-29 Haziran 2008 tarihinde gerçekleştirilecek olan TTB Bütayık Kongresi'ne sunacağı çalışma raporudur.

Kaleme alanlar: İ. Fuat Akgül, Haydar Altunöz

Ahmet Arif

Orhan Kemal

Ak bir karanfil gibi çatlayınca çekirdek
Atom bahçelerine yürüyünce aydınlık
Yalnız meraklıları değil bütün insanlık
Şiirin aynasında kendini seyredecek

Nazım Hikmet

Nazım Hikmet

Kazım Koyuncu

“Haziran’da ölmek zor”

Heybesinde yılan işaretleri,
Baldıran zehiri yüzüğünün içinde
Ve yanında kav taşıyan ben;
Tekinsizim size göre
İbret için yakılması gereken.

Metin Altıok